

Grau de Lingüística

Treball de Fi de Grau

Curs 2018-2019

**La producció de noms genèrics en pacients esquizofrènics
amb trastorn del pensament**

Nom de l'estudiant: Francesc Reda Coll

Nom del tutor: Joana Rosselló Ximenes

Barcelona, 14 de juny del 2019



Declaració d'autoria

Amb aquest escrit declaro que sóc l'autor/autora original d'aquest treball i que no he emprat per a la seva elaboració cap altra font, incloses fonts d'Internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he assenyalat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres. Tinc coneixement que d'altra manera, i segons el que s'indica a l'article 18, del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "Suspens".

Barcelona, a 14 de juny de 2019

Signatura:

A la meva família, que malgrat que de vegades no entenguin què faig, sempre em recolzen incondicionalment.

A les meves amigues per haver-me ajudat quan ho he necessitat.

A na Mercè perquè aquest treball també havia de ser, i serà, seu.

A en Nacho per animar-me a endinsar-me dins un camp que desconeixia i que ara no puc deixar de voler conèixer més.

A les meves companyes d'estudi, Antonia Tovar, Helena Ros i Ainara Salgado, per la seva col·laboració.

I sobretot a na Joana Rosselló, la meva tutora, per confiar en mi pel seu estudi, per explicar-m'ho tot amb una passió contagiosa i una paciència infinita. Gràcies per haver tingut sempre la porta oberta quan jo també m'he perdut en les paraules.

Resum

Aquest treball, a partir de l'anotació exhaustiva de 6 entrevistes lliures psiquiatra-pacient, reproduïx els resultats de l'estudi de Rochester & Martin (1979), que apunten que la parla desorganitzada en l'esquizofrènia (Formal Thought Disorder) es caracteritza per una sobreproducció de cohesió lèxica en comparació amb els altres mecanismes de cohesió discursiva (referencial, conjuntiva, el·líptica i substitutiva).

R&M (1979), paral·lelament, assenyalen una sobreproducció de nominals genèrics com a un segon tret distintiu de la parla desorganitzada que, alhora, contribueix a la sobreproducció de cohesió lèxica. Aquest TFG, mitjançant l'anotació i l'anàlisi dels genèrics de la mostra, mostra que aquests dos trets en podrien ser un sol i inverteix la direccionalitat suggerida per aquests autors: seria l'anomalia lèxica que fomentaria l'aparició de genèrics més que no pas a l'inrevés.

Paraules clau: esquizofrènia, desordre del pensament, genèrics, cohesió lèxica

Abstract

This work replicates Rochester & Martin's (1979) results after analysing 6 psychiatrist/patient free interviews. Their results show that schizophrenic formal thought disorder is characterized by the presence of a statistically significant overuse of lexical cohesion in comparison to the other cohesive devices (referential, conjunctive, elliptical and substitutive devices).

Concurrently, R&M (1979) identify an overproduction of generics as a second hallmark of FTD, which would contribute to the increase of lexical cohesion. This work, by means of a thorough analysis of the sample, suggests that the overuse of generics is related to the increment of lexical cohesion but, unlike from R&M (1979), proposes that the anomalous overproduction of the later is at the basis of the overuse of the former rather than the other way around.

Keywords: schizophrenia, formal thought disorder, generics, lexical cohesion.

Índex

1. Introducció.....	5
2. Marc teòric	6
2.1. L'esquizofrènia.....	6
2.2. Esquizofrènia i llenguatge.....	8
2.3. Genèrics.....	9
2.4. Estudis previs. Moya 1	11
3. Objectius i hipòtesis.....	12
4. Metodologia	13
4.1. Mostra	13
4.2. Entrevistes	15
4.3. Manual.....	15
4.4. Anotació de genèrics	16
4.4.1. Criteris	16
4.4.2. Anotació.....	17
5. Resultats i anàlisi	18
5.1. Lligams cohesius. 6 pacients Moya 2 vs 9 pacients R&M (1979).....	18
5.2. La producció de genèrics	19
6. Discussió.....	21
7. Conclusions	24
8. Referències.....	24
9. Annexos.....	25
9.1. Anotació Moya 2	26
9.2. Taules pacients	26
9.3. Anotacions Schmeisser.....	28
9.4. Anotació genèrics	33
9.5. Manual d'anotació	43

1. Introducció

El doctor Tim Crow (2000) afirma al títol del seu article que l'esquizofrènia és el preu que l'*homo sapiens* ha de pagar pel llenguatge. Tradicionalment, però, l'estudi de l'esquizofrènia només ha contemplat el llenguatge com un fet a analitzar i a tenir en compte superficialment, conduït, en gran part, per la popularitat de la teoria generativa, que desvincula la parla del propi llenguatge, pensament i altres processos cognitius. Una visió més recent en teoria de l'evolució de llenguatge (vg. Rosselló, 2018) planteja, en canvi, l'acoblament dels conceptes de *parla*, *llenguatge* i *pensament* a partir d'una base principalment biològica i la invenció de les paraules com una eina cultural no seleccionista (Bickerton, 2014). A més, com s'explica a l'apartat següent, l'American Psychiatric Association en el seu *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (APA, 2013) —DSM-V a partir d'ara—, no estableix diferències entre parla i pensament per denominar el símptoma generalment conegut com a *Formal Thought Disorder* (FTD).

L'estudi de què sorgeix el present TFG és un segon intent d'abordament del problema de la parla esquizofrènica. L'estudi Moya 1 (Schmeisser et al., acceptat), que s'explica a l'apartat 2.4, no obté resultats favorables per dir que algun tipus de disfunció gramatical és l'epicentre de l'error discursiu d'aquests pacients; però arrel del treball de Schmeisser (2017) es fixen el lèxic i els seus mecanismes de cohesió (Halliday i Hassan, 1976) en el centre de l'atipicitat del FTD. Per fer l'anàlisi de la mostra Moya (1990) s'ha reproduït l'estudi de Rochester i Martin (1979) —referenciats com a R&M— sobre la parla esquizofrènica amb l'adaptació al castellà del manual de Halliday i Hassan —H&H— (1976) (vg. Annex 9.1.) on s'exemplifiquen els cinc mecanismes de cohesió discursiva: cohesió lèxica, conjunció, referència, substitució i el·lipsi. Realment R&M (1979) van aconseguir distingir els pacients FTD dels no-FTD a partir de la sobreproducció de (i) noms genèrics i (ii) cohesió lèxica entre frases que presentaven els primers. Altres estudis (Chaika, E., & Lambe, R. A., 1989) l'han reproduït amb resultats poc conclouents, potser per no ser fidels al model que els autors proposen. Per aquest motiu, Rosselló et al. (en curs) el vol reproduir seguint les mateixes passes bàsiques i alhora afegir una altra fase d'anàlisi que, per hipòtesi, mostrarà que l'excés de cohesió lèxica entre frases té el seu corresponent reflex dins de les mateixes frases, cosa

que suggeriria que el problema no neix en el discurs com a estructura cohesionada, sinó que es troba a les paraules.

A partir d'aquesta hipòtesi i l'estudi de R&M, el meu treball pren tota la producció de nominals genèrics de la mostra Moya i s'anota, tot classificant-la en diversos grups que es descriuen als apartats 2.3 i 4.4. A partir dels resultats, tracta d'ajuntar-los amb l'excés de cohesió lèxica sota la base d'una disfunció lèxica

R&M (1979) diuen que sovint s'ha postulat que l'ús que els pacients esquizofrènics fan dels genèrics reflecteix preocupacions de caire universal que les persones típiques no tenen tant (Grof, 1976; Perry, 1976; Silverman, 1975) i que aquest fet podria ser guiat per les pròpies experiències esquizofrèniques. Des d'aquest treball, però, la sobreproducció de genèrics es vol explicar com un mecanisme propi que facilita la continuïtat del discurs, tal com argumenten R&M:

Since they refer to no specific participant, they can be used again and again without initiating any chain of reference in the text. Consequently, they may account for rather high proportions of lexical cohesion but contribute nothing to the referential cohesion within a text. (R&M, 1979: 120)

Així que potser que siguem nosaltres, els típics, que sobreinterpretem aquest tipus de parla i intentem trobar sentit a unes paraules que realment no en tenen, que són buides de contingut i es repeteixen per inèrcia i per mantenir una forma superficialment estable. Tot apunta que, efectivament, sobretot en aquests pacients, és pràcticament impossible deslligar la parla del pensament.

2. Marc teòric

2.1. L'esquizofrènia

L'esquizofrènia és una de les patologies més investigades actualment, però encara no se n'ha trobat un origen clar ni tampoc una cura. No obstant, les exhaustives investigacions han produït fàrmacs

i tractaments molt efectius que redueixen els símptomes i mostren una millora innegable en la majoria de pacients. Els estudis cobreixen els diversos àmbits i aspectes que afecten la malaltia: genètica, conducta i comportament, i estructures cerebrals i neurals.

La categorització de l'esquizofrènia com a malaltia psíquica neix quan Kraepelin (1899) aplega amb el nom de *demència precoç* quatre quadres clínics no relacionats fins al moment: *idòcia adquirida* d'Esquirol, *demència juvenil* de Morel, *catatònia* de Kahlbaum i *hebefrènia* de Hecker (Moya, 1990). Tot i que aquest diagnòstic ha estat negat, discutit o ampliat, segons Crow (1998) no hi ha hagut ningú que l'hagi refutat mai. Així i tot, el 1911 Eugen Bleuler, arran de revisar la proposta de Kraepelin, va anomenar la malaltia *esquizofrènia* —del grec *escissió de la ment*— perquè, segons ell, el problema principal que presentaven els pacients amb aquests símptomes era una escissió psíquica de la personalitat (Moya, 1990), a més que la condició de precocitat no era indispensable per al diagnòstic. Malgrat que el mateix Bleuler va proposar un diagnòstic basat en símptomes bàsics, Wing et al. (1974) citat a Crow (1998) van recollir els símptomes nuclears d'acord amb la Present State Examination:

- Eco del pensament
- Escoltar veus que parlen del propi pacient
- Inserció de pensaments aliens
- Presa de pensaments propis
- Difusió dels pensaments propis
- Delusions

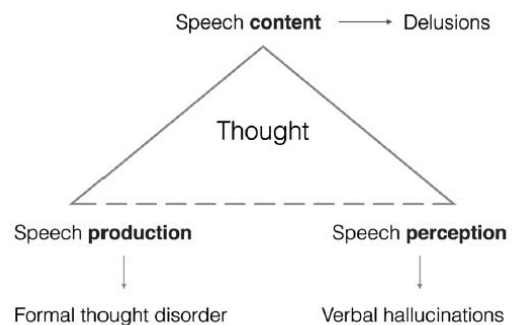
A dia d'avui, però, el DSM-V classifica els símptomes de la següent manera:

- Positius: al·lucinacions auditives, delusions
- Negatius: disminució de l'habilitat de fer plans, d'expressar emocions o plaer
- Desorganitzats: Parla / pensament desorganitzat (*Formal thought disorder* – FTD)
- Cognició deteriorada: problemes d'atenció, concentració, memòria i pèrdua de formalitat en l'àmbit de la interacció social.

2.2. Esquizofrènia i llenguatge

De totes maneres, la parla desorganitzada es pot considerar un símptoma positiu atès que és un tret que s'origina per excés com a resultat del trastorn. Encara no s'explica el salt conceptual que suposa descriure excessos (síntomes positius) a partir de dèficits (falta de memòria episòdica, faltes de concentració, etc.) i que ambdós convisquin dins d'una mateixa malaltia. Com bé s'il·lustra a la Figura 1, Hinzen i Rosselló (2015), reuneixen els tres símptomes positius i expliquen per què és inevitable de relacionar-los amb el llenguatge.

Les al·lucinacions auditives (o verbals) fan que el pacient senti veus agressives que parlen sobre ell mateix i s'hi dirigeixen en segona persona; a més, el format d'aquestes al·lucinacions (modalitat, fluïdesa, lèxic) va l' experiència lingüística del pacient (Atkinson, 2006).



l·ligat a

Les delusions resulten significats que no s'avenen amb la realitat i que presenten una arrelada a la primera persona.

dixi

La parla desorganitzada és la prova més directa i tangible que indica un comportament atípic de l'individu. L'expressió del FTD es mesura amb l' *Scale for the Assessment of Thought, Language and Communication* (TLC) (Andreasen, 1986) i inclou variables com la tangencialitat, el descarrilament o pèrdua d'idees, la producció de neologismes, etc.

Sembla inevitable d'establir una connexió directa entre llenguatge i pensament, desvinculats l'un de l'altre segons la visió cartesiana (Chomsky, 2017); fins i tot APA en el DSM-V (2013) no distingeix els dos conceptes perquè l'única evidència manejable del pensament en aquests pacients és precisament el llenguatge o parla i per això és difícil marcar una línia de separació entre un i l'altre.

2.3. Genèrics

Seguint les directrius de R&M (1979), “Generic groups refer to a set whose membership includes all participants characterized by the Thing and its modifiers”. Per exemple:

Els animals salvatges viuen en llibertat.

En aquesta frase el nominal genèric és *els animals salvatges*, ja que inclou tots els membres que s’avenen amb les característiques que marca el nucli (*the Thing*) *animals* i el seu modificador *salvatges*. Per tant, totes aquelles categories que no siguin animals salvatges, com ara els hámster que viuen en captivitat, queden excloses del genèric.

Gelman (2004) sosté que són una categoria que marca entitats estables en el sentit que sempre són essencials i poc transitòries, i que l’aprenentatge de noms genèrics és primordial per al raonament categorial humà en general. Per la seva part, Collins & Quillian (1969) afirmen que els genèrics funcionen conjuntament amb la memòria semàntica més que no amb l’episòdica.

És important separar, així com fan R&M (1979), els nominals genèrics dels (pro)nominals generals, ja que aquests últims no denoten un participant específic. Exemples de la mostra:

1. P: La, la diferencia de que se conoce más a **una mujer** que a **un hombre** (137).
2. [...] a **uno** le pago veinte duros (209)

A l’exemple 1 es presenten dos genèrics que marquen una referència universal, és a dir: s’empra *una mujer* per ampliar el marc referencial totes les dones reals i fictícies del món; en canvi a l’exemple 2 *uno* no especifica un referent concret.

En castellà els noms genèrics poden aparèixer en forma d’SD singular (*el dinero*), SD plural (*los pensamientos*), SD indefinit singular (*un café*) o com un SN singular o plural (*droga*).

Com s'ha esmentat a la introducció, s'ha dividit tota la producció de genèrics en *lligats* (G1) i *no lligats* (G2). Els lligats són aquells nominals que en el moment en què apareixen formen un lligam cohesiu amb un altre element previ del text. Per altra banda, els no lligats són aquells que en el moment en què apareixen no s'enllacen amb cap altre element; tot i que si aquest mateix genèric no lligat es repeteix posteriorment, ja se'l categoritzarà com un genèric lligat. A continuació es presenten dos exemples de la mostra:

3. T: ¿Qué hacía usted aquí (217)?

P: Hacía **flores** (218).

4. P: No (105), nunca he tenido **una familia** [...] (106). Ahora.. conozco **mujeres** (107). Me han (**pro**) rodeado a mí (108) comparant els exemples veiem que a 4, *mujeres* és un genèric que quan apareix crea un lligam cohesiu lèxic amb *familia*, a diferència de *flores* a l'exemple 3, que com a primera aparició és no lligat perquè no se'l pot relacionar amb elements precedents.

A més, però, en aquest treball, per respondre a la segona hipòtesi que es planteja a l'apartat 3, G1 i G2 s'han subdividit. A cada un d'ells se'ls han afegit dos subapartats: *encadenat* (G1 / 2E) / *no encadenat* (G1 / 2N). A l'apartat 4.4.2 es justifica aquesta distinció amb detall, però es pot avançar que és necessària per analitzar si es construeixen cadenes de lligams cohesius i, per tant, si formen part directament de la disfunció lèxica. Exemples de diversos pacients:

a. P: Estupefacto, sí (3) (..) Bulle a mi alrededor una distracción y **un aliciente** que seguramente debe ser (4) pero no la noto en mí (5), sino que me doy cuenta que no la tengo ||**Un bulle** de **un aliciente** que hay|| (6)

T: ¿Un bulle (7)?

P: **Un bulle** (8)

b. P: La última cabeza que me metieron, ||las cosas||, la tengo porque hablé con mi hermana con **el exterior** (59).

c. T: ¿Y cómo los picará, a los que le hablan (230)?

P: *El metal*. Picar (231).

A l'exemple a) s'hi troba *un bulle* i *un aliciente*, que el primer cop que apareixen — a (6) i a (4) respectivament— són G2E perquè no entren lligats a cap altre ítem, però com es pot veure a (8) i (6), les seves repeticions es converteixen en G1E. A b), *el exterior* actua com a G1N perquè entra al discurs lligat a un altre element més llunyà, però no activa cap desencadenament de genèrics. Finalment, a c), *el metal* il·lustra la categoria G2N, un genèric que ni és lligat ni inclòs dins cap cadena d'elements relacionats per L.

2.4. Estudis previs. Moya 1

El meu TFG s'adscriu al treball de Rosselló et al. (en curs), anomenat també Moya 2, que sorgeix com a reacció al treball Moya 1 (Schmeisser et al., acceptat). La hipòtesi principal de l'estudi Moya 1 posava la disfunció gramatical a la base del FTD, i alhora 6 TFGs que hi contribuïen proposaven hipòtesis particulars que tractaven diversos aspectes gramaticals de la parla esquizofrènica, com ara que els pronoms eren més problemàtics que no pas els nominals, els SN animats més que els inanimats, etc. Però cap d'aquestes propostes va obtenir resultats que confirmessin la hipòtesi; de fet, els noms van resultar pitjor que els pronoms de forma estadísticament significativa. Més encara, explorant els resultats del TFG de Sebastian Schmeisser *Trastorno del pensamiento en pacientes esquizofrénicos: análisis de la definitud de la referencia (pro)nominal*. (Universitat de Barcelona, 2017), en què una hipòtesi, també fallida, sobre els (pro)nominals definits era que els díctics havien de resultar més afectats que els anafòrics, s'observa que les anàfores no eren més que meres repeticions de l'element lèxic, repeticions que afectaven igualment indefinits i SN en funció de predicat. A partir d'aquest moment es comença a gestar una hipòtesi segons la qual, contràriament a Moya 1, el FTD seria més aviat el resultat d'una anomalia lèxica. Per això, com s'ha dit prèviament, és rellevant l'estudi de R&M (1979), ja que són els primers a identificar, amb el suport del manual H&H (1976) per analitzar el discurs, la disfunció lèxica com a variable determinant per poder distingir esquizofrènics FTD de no-FTD en entrevistes lliures.

3. Objectius i hipòtesis

L'objectiu base de què parteix el meu TFG, com el de l'estudi en què participo paral·lelament, és analitzar com els pacients esquizofrènics usen els mecanismes de cohesió que sostenen el discurs, tot mirant de reproduir els resultats de R&M (1979). D'aquest objectiu se'n deriva la primera hipòtesi (H1), que no és original, sinó extreta també de R&M (1979): els pacients esquizofrènics FTD presentaran una sobreproducció de cohesió lèxica (L) en comparació amb els altres tipus de cohesió discursiva (conjunció, referència, substitució i el·lipsi).

Aquesta hipòtesi es podrà validar si, en la mostra Moya 2, els percentatges d'L, la sobreproducció de la qual permet a R&M (1979) diferenciar pacients que tenen FTD d'aquells que no en tenen, són estadísticament iguals o superiors als de R&M (1979). D'aquesta manera es podria inferir que s'han reproduït els resultats i que, efectivament, L i la seva sobreproducció són a la base del FTD.

R&M (1979), a més d'assenyalar l'excés de cohesió lèxica com a tret principal del FTD, van apuntar que la sobreproducció de genèrics (G) en pacients FTD era també un tret distintiu respecte dels no-FTD. A partir d'aquí, el segon objectiu d'aquest TFG és explorar si la sobreproducció d'L i G es pot reduir a un sol factor: una disfunció lèxica general.

Amb aquest objectiu s'arriba a la segona hipòtesi (H2), segons la qual la majoria de genèrics entraran en el discurs com a ítems cohesius per una relació de tipus L.

Contràriament al que suggereixen R&M (1979) a la cita de l'apartat 1, es planteja també una hipòtesi particular (H2.1) que qüestiona la direccionalitat de la relació entre la cohesió lèxica i els genèrics que suggereixen els autors. Segons ells, com pot comprovar-se a la cita repetida aquí, són els genèrics que fomenten l'augment de la cohesió lèxica:

Since they [generics] refer to no specific participant, they can be used again and again without initiating any chain of reference in the text. Consequently, they may account for rather high proportions of lexical cohesion but contribute nothing to the referential cohesion within a text. (R&M, 1979: 120)

En aquest TFG, en canvi, es fa que la hipòtesi sigui a l'inrevés i que sigui l'anòmalament alta proporció de cohesió lèxica, que comporti una sobreproducció de genèrics. Si finalment és així, es trobarà un nombre substancial de genèrics encadenats / cohesionats lèxicament entre ells (G1E) per una relació de (i) reiteració (L1-L4) —majorment repetició (L1)— del contingut lèxic, o de (ii) col·locació, sèrie o relació semàntica (L5). D'aquesta manera, la direccionalitat aniria així: disfunció lèxica → sobreproducció de genèrics.

En aquesta mateixa línia es pot formular una segona hipòtesi particular (H2.2) segons la qual el nombre de genèrics que presentin una sola ocurrència no lligada / encadenada (G2N) serà pràcticament inexistent.

En resum, les hipòtesis són aquestes:

- **H1:** $L > R, S, E \text{ i } C$. Els pacients TFD presentaran una sobreproducció d'L en comparació amb els altres lligams cohesius (conjunció, referència, el·lipsi i substitució).
- **H2:** $G1 > G2$. La majoria de nominals genèrics entraran en el discurs com a ítems cohesius per una relació de tipus L.
 - **H2.1:** $G1E > G1N$. Es trobarà un nombre substancial de cadenes de G1E (genèrics cohesionats lèxicament entre si per L1 o L5) en comparació amb G1N (genèrics que en la seva primera ocurrència són L, però que no en desencadenen d'altres).
 - **H2.2:** Pràctica inexistència de G2N (G2: no lligat per relació d'L i N: no activa desencadenaments de tipus L)

4. Metodologia

4.1. Mostra

Com ja s'ha explicat a la introducció, la mostra del meu TFG ja ha estat treballada altres vegades: 6 TFGs i l'estudi Moya 1 (Schmeisser et al., acceptat), entre d'altres. Va ser recollida als anys vuitanta i publicada el 1990 pel doctor Josep Moya a la seva tesi *Análisis formal del discurso esquizofrénico: Problemas metodológicos*. Consisteix en un recull de trenta-vuit gravacions

d'entrevistes lliures a pacients —25 dones i 13 homes— d'entre 26 i 78 anys, amb una mitjana d'edat de 51'7 anys, diagnosticats d'esquizofrènia crònica, gens o poc medicats (fàrmacs neuroleptics) i amb alteracions discursives. La majoria (25) només tenia estudis primaris, tot i que la resta havia fet batxillerat elemental. Sembla que la mostra Moya és bastant diversa perquè hi ha pacients que manifesten més símptomes negatius i n'hi ha que en presenten més de positius.

Recentment, l'equip de psiquiatres del FIDMAG (Germanes Hospitalàries Research) ha administrat el TLC a totes les gravacions per tal de determinar l'estat simptomàtic del FTD en cada un dels pacients i, finalment, només han passat el test 13 pacients.

Aquest treball, però, redueix la mostra a 6 pacients que es presenten a continuació (Taula 1). Per rigor ètic i científic, al llarg del treball em referiré als pacients pel seu codi en lloc dels seus noms propis.

	Patient Code	Birthyear	Age at interview	Gender	Age of onset	Length of the illness	DSM-III diagnosis
G. J.	P03	1913	74	female	30	44	295,3
I. G.**	P04	1921	66	female	30	36	295,3
C. V.*	P05	1937	40	male	26	14	295,1
F. S.	P08	1943	44	male	17	27	295,92
V. S.	P11	1958	29	female	19	10	no information
J. A.	P12	1956	32	male	21	11	295,3
295.3 Paranoid schiz							
295.9/92 Indifferentiated schiz							
295.1/2 Disorganized schiz							
295.6 Residual schiz							

Taula 1. 6 pacients de la mostra Moya (1990) que s'analitzen en el present TFG

4.2. Entrevistes

L'entrevista lliure és un recurs metodològic idoni per documentar la parla dels malalts d'esquizofrènia perquè, com diu el mateix nom, és un format lliure en què el parlant pot expressar-se en tot moment de la manera que ell vulgui sense que hi hagi interferències per part de l'investigador, encara que hagi d'intervenir de vegades si no compren què diu el pacient.

Cada gravació dura al voltant de 25 minuts i es fa en castellà.

Les entrevistes es van gravar en el seu moment en cinta d'àudio, però s'han digitalitzat per treballar-les més fàcilment, juntament amb les transcripcions que va començar el doctor Moya i que posteriors investigadors (Joana Rosselló, Antonia Tovar, Sebastian Schmeisser i Catalina Morey) han ampliat. S'ha preferit treballar a partir de les transcripcions, donada la seva qualitat, més que a partir de les gravacions.

4.3. Manual

H&H (1976) a *Cohesion in English* confeccionen un manual que descriu tots els mecanismes cohesius que té la llengua anglesa per formar unitats discursives ben sostingudes: cohesió lèxica (L), referència (R), conjunció (C), el·lipsi (E), substitució (S). Gràcies a aquest manual, R&M (1979) formulen i encerten la seva hipòtesi que els pacients FTD es poden distingir dels no-FTD per una sobreproducció d'L dels primers. Com que Rosselló et al. (en curs) i, per extensió, el meu TFG volen reproduir de la forma més fidel possible R&M (1979), s'han adaptat els mecanismes cohesius que proposen H&H (1976) al castellà i s'han aplicat tant entre frases com dins de frases. A continuació s'explica cada tipus de mecanisme o lligam cohesiu i se'n presenten exemples extrets del manual d' anotació:

- L: L'element cohesiu o el pressuposat es relacionen lèxicament. Compren repeticions, sinònims, relacions d'hiperonímia, etc.
 - ¿No vivía usted en *Barcelona* en aquella época?
 - Sí, vivía *en Barcelona* (L1.6)

- R: L'element pressuposat i l'ítem cohesiu es relacionen correferencialment i són diferents quant a categoria. Només s'analitzen aquells que són endofòrics.
 - Y tuvieron tres *hijos*
 - No, tuvieron *más* (R44)
- C: El lligam cohesiu s'estableix entre la partícula conjuntiva i tota un significat previ, ja sigui en forma d'oració o de sintagma.
 - Lo sé *porque* él me lo dijo (C3)
- S: Substitució de l'element pressuposat per l'ítem cohesiu de forma que no s'alteri el significat.
 - Póngame *unas patatas*
 - A mí póngame *lo mismo*
- E: És com una substitució, però en aquest cas, l'element substituït per \emptyset ha de ser poder restituït sense canvis
 - Vols *patates?* / ¿quieres patatas?
 - Sí (E)

Dins cada categoria se'n fan subespecificacions que no són rellevants per treballar els genèrics, que s'han analitzat en una fase a part de la manera que s'ha explicat a l'apartat 2.4.

4.4. Anotació de genèrics

Cal dir que és una anotació conjunta feta per la doctora Joana Rosselló, l'investigador Sebastian Schmeisser i jo mateix. S'afegeix a part a Moya 2.

4.4.1. Criteris

Tenint en compte el que s'ha explicat a l'apartat 2.4, exposaré una sèrie de criteris més que s'han tingut en compte a l'hora d'anotar els genèrics.

A més de les distincions genèric *vs* general i G1 *vs* G2, on G1 són nominals lligats i G2 nominals lliures, també s’han diferenciat els nominals genèrics dels nominals homofòrics i únics. R&M (1979: 142) defineixen així els homofòrics: “HOMOPHORIC reference uses the definite article to mark out some object whose referent is accessible through shared membership in a community.”. Així, a la frase *Se ve la luna a lo lejos, la luna* és un nominal homofòric perquè és una entitat única i és coneguda per tota una comunitat (els terrícoles, en aquest cas). Per altra banda, els nominals únics (*unique*, a R&M (1979)), que són aquells que normalment inclouen noms propis que els membres d’una comunitat han d’haver après i que comparteixen potser d’una manera no tan universal com en el cas dels homofòrics. L’exemple que posen R&M és prou clar: *Snoopy is watching one of his butterflies go zinging by*. Ambdós grups (homofòrics i únics) estan lligats al context cultural de la comunitat.

Pel que fa als genèrics en sí, com que a l’hora de fer l’anàlisi ens hem trobat en casos dubtosos, cal esmentar que s’han anotat tant nominals en funció argumental com en funció de predicat (primari i secundari). Per exemple:

- *Que hable el dinero*. (funció argumental)
- *Soy mártir* (predicat primari)
- *Entró como medico*. (predicat secundari)

No s’han anotat casos de perífrasi verbal, com ara: *hacer de vientre, tener miedo*. Però sí que s’han tingut en compte expressions predicatives el·líptiques com ara *Qué horror!*, que s’han equiparat als predicats primaris.

4.4.2. Anotació

Per fer l’anotació s’ha utilitzat un document de Word (vg. A.4) i s’ha recopilat en una taula tota la producció de nominals genèrics a partir de les transcripcions de les entrevistes i les anotacions d’Excel que Rosselló, Salgado i jo hem fet dels nostres respectius pacients.

La taula conté dues classificacions principals —G1 i G2— que distingeixen aquells genèrics, G1, que quan entren al discurs per primer cop ho fan com a ítem cohesiu d’un altre element previ d’aquells, G2, que són nous i no es poden relacionar amb cap altre. A la distinció G1 *vs*. G2, s’hi

ha afegit la subdivisió E (encadenat) i N (no encadenat). Un element serà E o N en funció de si la seva aparició suposa l'inici d'un desencadenament d'altres genèrics que es lliguen a ell i entre sí a través de mecanismes de cohesió lèxica (L) —i que per tant seran G1E— o si, per altra banda, la seva presència, sigui G1 o G2, no suposa una producció d'altres genèrics relacionats L. Exemples del pacient 04 (P04).

- I. P: De guerra (215). ¿No las oye, *las voces*, todo el día (216)? Y pico, y pico y pico (217). Y pico (218)
 T: ¿Pico (219)? ¿Qué quiere decir pico (220)?
 P: Picar (221).
- II. Y entonces me despacharon a *la calle* (10). De Horta me fui a *la calle* (11). Y en *la calle* no tenía dinero para comer (12).

A l'exemple I, *las voces* és G2N perquè entra essent un SD nou, sense cap ítem relacionat i que no desencadena altres L, és una producció única. En canvi, a l'exemple II, *la calle* a (10) és G2E perquè a diferència de *las voces*, a frases posteriors (11, 12, etc.) apareix el mateix ítem repetit per L1.

5. Resultats i anàlisi

A continuació es mostren els percentatges extrets de l'anàlisi que s'ha fet dels 6 pacients. S'hi inclouen tant els mecanismes de cohesió en general, que s'utilitzaran sobretot a l'estudi principal, com els percentatges de producció de genèrics, que és el que interessa en aquest treball.

5.1. Lligams cohesius. 6 pacients Moya 2 vs 9 pacients R&M (1979)

	R	C	L	E
FTD	12'26	11'19	65'06	11'47

Taula 2. Percentatges dels lligams cohesius dels 6 pacients.

Table 11. Distribution of Cohesive Ties

Narrative				
Percentage of ties per category				
Group	Reference	Conjunction	Lexis	Ellipsis
TD	52.0	21.7	24.9	0.7
NTD	49.9	24.1	22.8	3.2
N	46.5	21.1	30.3	2.0
Mean	49.5	22.3	26.0	2.0
Interview				
→ TD	28.6	20.2	45.8 ^a	4.0
NTD	33.8	25.9	31.3	8.1
N	29.9	28.1	36.0	5.8
Mean	30.8	24.8	37.8	6.0

Taula 3. Percentatges dels lligams cohesius als pacients de R&M. Extret de R&M (1979:89).

A partir d'aquestes dues taules, centrades en els mecanismes de cohesió, veiem que tot i que el nombre de participants (N=9 per a cada grup a R&M(1979)) no sigui el mateix i que en aquesta investigació (N=6, de moment) no hi ha grups de control, els resultats poden equiparar-se i preveure que la mostra Moya 2 completa (N=15) seguirà el mateix camí que la mostra de R&M (1979). A la taula 2, L despunta amb diferència com a lligam més utilitzat (65'06%), cosa que va a favor de la hipòtesi principal dels dos treballs: els pacients FTD presentaran una sobreproducció de cohesió lèxica, probable manifestació d'una disfunció lèxica general. Per altra banda, el lligam cohesiu S no ha entrat a la taula 2 (ni a la 3) perquè la seva presència ha sigut inexistent. Els altres lligams es mantenen amb uns percentatges molt semblants entre ells que segurament, quan s'hi afegixi l'anàlisi de la resta de pacients serà més desigual i s'aproximarà més als resultats de R&M (1979).

5.2. La producció de genèrics

En aquest apartat es presenten els percentatges de la producció de genèrics.

Els 6 pacients han produït un total de 453 nominals genèrics, dels quals 352 (77'704%) són G1, és a dir, formen lligats cohesius. Si tenim en compte el nombre total de nominals genèrics lligats i

que en total s'ha utilitzat la cohesió lèxica 1162 vegades, tenim que un 30'292% de tots els lligams cohesius de tots els textos són genèrics.

La següent taula mostra els percentatges de les produccions classificades a partir de la totalitat dels genèrics apareguts (453), tal com s'ha explicat a l'apartat 4.4.

	G1E	G1N	G2E	G2N
FTD	67'328	10'375	13'024	9'271
TOTALS	77'703		22'295	

Taula 4. Percentatges totals segons la classificació proposada.

Els resultats de la taula 4 mostren que:

- I. Els G1, en comparació al total de G2, apareixen amb una freqüència més significativa (77'703%)
- II. Hi ha una diferència del 56'953% entre els G1E i G1N, fet que va a favor de la H2.1
- III. El percentatge de G2E és més alt que el de G1N
- IV. La producció de G2N és pràcticament inexistent (9'271%)

Desenvolupem el punt II. Aquest fet, a part d'afavorir la segona hipòtesi, ha sigut clau per entendre com funcionen els genèrics dins la parla esquizofrènica FTD. La subdivisió E / N no s'ha fet fins que no s'han treballat les dades i s'ha vist clarament que en la majoria dels casos, quan un element G entra en el discurs, tant si és G1 o G2, acaba desembocant una cadena quasi-successiva de genèrics que es repeteixen fins a 32 vegades en el discurs. El següent exemple ho il·lustra:

P: Pues que me parece que hay un bulle de distracción a mi alrededor pero no, no se conexiona conmigo (19). Quisiera tenerlo, el *aliciente* porque yo siempre he tenido un *aliciente* de que las cosas me dicen algo (20); tienen su psicología, las cosas (21); y me dicen algo, me dan un *aliciente* (22), pero ahora estoy desconexionado, no tengo la conexión del aliciente (23).

T: ¿Está desconexionado (24)?

P: Sí(.) (25) 1:18 Estoy estupefacto (.) (26) Me gustaría tener un *aliciente* (27). Yo siempre he tenido una ps psicología a favor de que las cosas dicen algo (28); me nostalgian a favor (29); me dicen algún *aliciente*, me dicen algún *aliciente* (30).

Tot i que aquest pacient repeteixi *aliciente* 47 cops durant el discurs i que a 32 ocurrencies se l’hagi anotat com a genèric. El cas d’aquest pacient concret, F. S (Taula 5), és curiós perquè només amb 3 paraules —*aliciente*, *psicología* i *bulle*— construeix el 52’293% de tota la seva producció de genèrics.

	G1 E	G1 X	G2 E	G2 X
P08	77’06	0’91	11’92	10’09
TOTAL	77’9		22’01	

Taula 5. Percentatges producció genèrics P08

És important tenir en compte també, com es pot veure als annexos i a la taula 6, que les cadenes de G1 E, són sempre lligats L —L1, L2, L5. Les implicacions que aquestes dades puguin proporcionar s’explicaran a la discussió.

	L1	L5	L2
G1 E	64’204	21’306	0’85

Taula 6. Percentatges d’L en els G1E

6. Discussió

Tot plegat convida a pensar que la sobreproducció de genèrics i de cohesió lèxica es poden ajuntar a la base d’un mateix factor. No fa falta que s’expliquin com a dos mecanismes diferents, ja que tots dos segueixen la mateixa inèrcia reiterativa i repetitiva. Són les paraules en sí allò que està afectat, no el propi procés de creació del discurs.

Per poder dir això, s'han hagut d'analitzar a fons els genèrics i se n'han pogut extreure aspectes interessants. Primer de tot es podria dir, com s'apunta a l'apartat anterior, que són prou freqüents (30'292%) i rellevants dins la totalitat d'ítems lligats per cohesió lèxica en les produccions dels 6 pacients. Aquesta proporció és certament molt alta, més si es té en compte que entre els ítems lligats n'hi ha una quantitat considerable —pendent de quantificar— de no nominals (verbs, adjectius, adverbis, etc.). A més, el fet que un 77'703% dels nominals genèrics siguin G1, és a dir, lligams cohesius L, suggereix que també pateixen una sobreproducció. Així, H2 queda validada. A més, els resultats també van a favor de les dues hipòtesis particulars (H2.1 i H2.2): la producció de G1E (genèric lligat per L i encadenat) és superior (67'328%) a la de G1N (genèrics lligats que no activen un desencadenament); i la presència de G2N (genèric no lligat i no encadenat) és pràcticament nul·la.

Per altra banda, els resultats obtinguts afavoreixen la H1, original de R&M (1979) i compartida amb Rosselló et al. (en curs). L'anàlisi de 6 pacients que hem fet Joana Rosselló, Aina Salgado i jo, a falta de 9 pacients més, mostren que un alt percentatge que els pacients esquizofrènics amb parla desorganitzada presenten un problema de base lèxica que es manifesta amb una sobreproducció del lligam cohesiu L (65'06%) en comparació amb els altres (R, C, S i E).

Un aspecte interessant que no s'ha tocat encara és l'evanescència del caràcter genèric que tenen els nominals que produeixen aquests pacients. S'han observat alguns fets que duen a pensar que som nosaltres, els típics, que donem la qualitat de genèric a un nominal produït per un pacient FTD que segurament ells, com mostren les cadenes de G1E, produeixen per inèrcia, conduïda per la disfunció lèxica. D'altres troballes duen a pensar que el caràcter genèric d'un nominal és molt evanescent i difícil de fixar; amb diversos mecanismes aquests pacients són capaços de formular un genèric, repetir-lo en una forma determinada i que sembli específicament referenciat. A més, sembla que el temps present afavoreix la producció de genèrics. Uns exemples:

- a) Me vestí con *ropa* [...] *la ropa* me queda bien
- b) *Las leonas* cazan cada día
 - a. *las leonas* cazaban cada día

Hi ha hagut casos com a) en què la segona ocurrència del “genèric” es fa difícil d’interpretar perquè potser esperaríem trobar un element referencial com ara un pronom o un article demostratiu que facilités el discurs a l’oient, però això és quelcom que els FTD eviten, vist el baix percentatge de R a la taula 2. En casos com b) es veu la importància que té el temps verbal a l’hora de categoritzar un genèric, ja que una transformació de present a passat suposa la pèrdua, en molts casos, de la qualitat de genèric. A més, un mal funcionament de la memòria episòdica en aquests pacients és probable que també els porti a ancorar-se en el present i els sigui més fàcil produir aquest temps verbal, que afavoreix les lectures genèriques.

El següent exemple de P03 presenta de forma més clara que el problema que tenen els FTD és a la base de la utilització de les paraules:

P: Y tampoco me gusta **Chile**(165). Chile tampoco, ni Nueva York (166).

T: ¿Qué pasa con Chile (166bis) [error numeració coregit amb BIS]

P: Y Nueva York (167)

T: ¿Qué pasa con Chile (168)?

P: Porque una **Chile** hace daño (169). Matan (170). Muchas mujeres se han hecho daño al querer cortar [...] (171).

La paraula que ens interessa aquí és *Chile* i només he marcat la primera i l’última perquè es vegi l’efecte del *clanging*, un procés lexico-fonològic pel qual única i exclusivament els pacients esquizofrènics amb FTD fan un salt semàntic d’una paraula a una altra a partir de la seva forma fonètica. En aquest cas, veiem que primer parla del país sud-americà Xile, però acaba parlant sobre les fulles d’afaitar de marca *Gillette* i diu que *hace daño*. Està utilitzant un genèric introduït via *clanging*, es guia pel so de les paraules de forma inconscient. Vet aquí una altra raó per pensar que la base de tota la parla desorganitzada es troba en el lèxic, és una disfunció, ni tan sols fa distinció entre allò que és genèric d’allò que no ho és.

En moltes ocasions, els pacients produeixen neologismes en forma de genèric i posteriorment el doctor Moya en demana una definició. Un exemple de P04:

P: Que llevaban *bueno* (104).

T: ¿Qué quiere decir eso (105)?

P: *Bueno* quiere decir que me hablaban, criticando, que me mandaban constantemente (106).

T: ¿Y por qué lo llama bueno (107)? [Los hijos que llevaban bueno.] [Por qué lo llama bueno a todo [?] (108)?, ¿Si la criticaban, por qué, por qué dice que llevaban bueno (109)?

P: Bueno, porque: *bueno*, digo yo *bueno*, porque me llevan, me gobiernan (110).

El pacient havia introduït *bueno* com a nominal genèric anteriorment fins que a (115) el doctor li pregunta què és. La seva resposta, com es pot veure, no és clara; de fet, està plena de reiteracions (L) d'altres ítems anteriors. El pacient no és capaç d'enraonar metalingüísticament; ell mateix no sap què és el *bueno*.

7. Conclusions

R&M (1979) identifiquen la sobreproducció de cohesió lèxica i de nominals genèrics com als dos trets distintius del FTD. En aquest TFG, després de reproduir els seus resultats, s'ha comprovat que la seva hipòtesi és correcta i s'hi ha contribuït amb una anàlisi de la producció dels nominals genèrics en base a l'objectiu de reduir els dos trets distintius a un sol factor: una disfunció lèxica general. I així ho suggereixen les dades obtingudes a partir de 6 pacients (apartat 5).

8. Referències

Atkinson, J. R. (2006). The perceptual characteristics of voice-hallucinations in deaf people: Insights into the nature of subvocal thought and sensory feedback loops. *Schizophrenia Bulletin*, 32(4), 701–708. <https://doi.org/10.1093/schbul/sbj063>

- Chaika, E., & Lambe, R. A. (1989). Cohesion in schizophrenic narratives, revisited. *Journal of Communication Disorders*, Vol. 22, pp. 407–421. [https://doi.org/10.1016/0021-9924\(89\)90034-8](https://doi.org/10.1016/0021-9924(89)90034-8)
- Chomsky, N. (2017). Language architecture and its import for evolution. *Neuroscience and Biobehavioural Reviews*, 81, 295–300. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2017.01.053>
- Crow, T. J. (1998). Nuclear schizophrenic symptoms as a window on the relationship between thought and speech. *British Journal of Psychiatry*, 173(OCT.), 303–309. <https://doi.org/10.1192/bjp.173.4.303>
- Gelman, S. A. (2004). Learning Words for Kinds: Generic Noun Phrases in Acquisition. *Weaving a Lexicon*, 1–40.
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. London, UK: Longman
- Hinzen, W. & Rosselló, J. (2015). The linguistics of schizophrenia: thought disturbance as language pathology across positive symptoms. *Frontiers in Psychology*, (July). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00971>
- Moya, A. (1990). Análisis formal del discurso esquizofrénico: problemas metodológicos. *Anuario de Psicología*, 36(47), 117–144.
- Rochester, S. & Martin, J. R. (1979). *Crazy talk: A Study of the Discourse of Schizophrenic Speakers*. (1979th ed.). New York: Plenum Press.
- Schmeisser, S. (2017). *Análisis de la definitud de la referencia (pro) nominal*. Universitat de Barcelona.
- Schmeisser, S. et al. (acceptat). *Language disintegration under conditions of severe thought disorder*.
- Rosselló, J. (2018). Modalitat signada , modalitat parlada i cervell: és amodal o multimodal, el llenguatge? *LSC – Llengua, societat i comunicació*, 16. *Les llengües de signes fetes visibles*, 37–50.

9. Annexos

9.1. Anotació Moya 2

Exemples de com s'han fet les anotacions per comprovar la H1 i contribuir a Rosselló et al. (en curs):

1	P12. I5 - A	Number of ties	Cohesive item	Type	Lexical cohesion +- N	Distance	Pressupposed
2		1					
3		2	1 No	E33.2.6			F1: whole sentence
4		3					
5		4	1 Sí	E34.8			F3: whole sentence
6		5	1 que fuimos de excursión	L1	N+	N1	F3: que fuimos de excursión
7							
8							
9							
10		6	3 fuimos	L1	N-	N0	F5: fuimos
11			luego	C4			F5
12			día	L1	N+	N2	F3: día
13		7	3 tarde	L2.7	N+	N0	F6: día
14			la	R32			
15			volvimos	L5	N-	N0	F6: fuimos
16		8					
17		9	1 ¿Qué playa?	L1	N+	N0	F8: ¿en qué playa estuvieron?
18			¿Qué playa?	E			F8: ¿en qué playa estuvieron?
19		10	3 La de Gerona	E1			F9: playa
20			Gerona	L1.6	N+	N4	F5: Gerona
21			la	R32		N0	F9: playa
22		11	1 Gerona	L1	N+	N0	F10: Gerona
23		12	4 primero	C4			
24			fuimos	L1	N-	N5	F6: fuimos
25			sitio	L3.8	N+	N0	F11: Gerona
26			Gerona	L1	N+	N0	F11: Gerona
27		13					

182							
183							
184							
185		116					
186		117	2 por mujeres	L1	N+	N3	F113: mujeres que le han rodeado
187			siempre	L5	N-	N0	F116: un tiempo
188		118	2 viniese	L1	N-	N21	F96: vine
189			autobús	L2	N+	N78	F40: autocar
190							
191		119	3 el autobús	L1.6	N+	N0	F118: autobús
192			el	R3.2			F118: autobús
193			venía	L1	N-	N0	F118: viniese
194		120	1 cercarlo	R12		N0	F119: autobús
195	120bis		1 me puse	L1	N-	N0	F120: me puse
196							
197			stop	L5	N+	N1	F119: autobús
198		121	2 viene	L1	N-	N1	F119: venía
199			pro	R12		N1 M0	F119: el autobús
200		122	2 vino	L1	N-	N0	F121: viene
201			pro	R12		N2 M1	F119: el autobús
202		123	1 trajeron	L1	N-	N28	F94: trajeron
203							
204							
205							
206		124					
207		125	1 Sí	E33.2.6			F124: whole sentence
208		126	4 rodearon	L1	N-	N1	F124: rodearon

9.2. Taules pacients

Taules que s'ha utilitzat per fer l'anotació dels genèrics:

Taules que il·lustren la producció de genèrics dels 6 pacients treballats en aquest treball:

	G1E	G1N	G2E	G2N

P04	70'31%	6'25%	17'18%	6'25%
TOTAL	76'56%		23'44%	
	G1 encadenat	G1 no encadenat	G2 encadenat	G2 no encadenat
P08	77'06%	0'91%	11'92%	10'09%
TOTAL	77'97%		22'01%	
	G1E	G1N	G2E	G2N
P05	49'33%	20%	18'66%	12%
TOTAL	69'33%		30'66%	

	G1E	G1N	G2E	G2N
P11	68'11%	10'66%	10'14%	10'14%
TOTAL	78'77%		20'28%	

	G1E	G1N	G2E	G2N
P12	72'09%	11'62%	10'46%	5'81%
TOTAL	83'71%		16'27%	

Pacients			Distribució genèrics	
P03			11'03	
P04			14'12	
P05			16'55	
P08			24'06	
P11			15'23	
P12	G1E	G1N	G2E	G2N
P03	60%	18%	10%	12%
TOTAL	78%		22%	

9.3. Anotacions Schmeisser

Exemple d'anotacions fetes per a Schmeisser (2017) que han servit també per anotar els genèrics de Moya 2.

P03. Gloria Jiménez

Initial annotator: Sebastian Schmeisser

Patient: Gloria Jiménez

Tape: 5 – B

T: Empezaremos hablando de las razones por las que la trajeron aquí.

P: Me (podxs1g) ha traído **mi (podxs1g) madrastra** (ndfsag) (ncopg) porque (pcdhs3ag) no me (podxs1g) quería cuidar (ncopg) .

T: Su madrastra.

P: Mi (podxs1g) madrastra (ndhsag) . Y (pcdhs3ag) decía (ncopg) que (pcdxs1g) no era su (podhs3ag) hija (ncopg) y cuando yo (podxs1g) era pequeña (copg) (pcdhs3ag) me (podxs1g) quemaba (ncopg) .

T: ¿La quemaba?

P: Sí. (ncopg)

T: ¿Con qué?

P: Con un papel (niqstg) . Era pequeña yo (podxs1g) (copg) . Yo (podxs1g) qué sé (ncopg) .

T: ¿Y cómo es que le hacía estas cosas?

P: Porque la (podhs3ag) daba por ahí (ncopg) . Y era... Y (pcdhs3ag) me (podxs1g) llevaba 17 años (niqltg) (ncopg) . Y ella (podhs3ag) tuvo un niño (niqsag) (ncopg) y lo (podhs3ag) mató un ama (niqsag) (ncopg) .

T: ¿Dónde vivía usted?

P: Ella (podhs3ag) tenía (ncopb) , (.) (pcdxs1g) le (podxs2g) voy a explicar (ncopg) , ella (podhs3ag) tenía un **ama de criar niños** (niqsab) y (pcirl3ag) lo (podhs3ag) llevaron a un pueblo (niqstg) (ncopg) y (pcdhs3ab) lo (podhs3ab) dio con la campana (ndfstg) de la chimenea (ndfstg) (ncopg) . El ama (ndhsag) lo (podhs3ab) hizo daño (ncopg) , le (podhs3ag) dio la meningitis (nirstg) (ncopg) y (pcdhs3ag) murió (ncopg) . Y (pcdhs3ag) era muy guapo (copg) ,

(pcdhs3ag) era como alemán (copg) . Rubio, (pcdhs3ag) tenía los ojos (ndfltg) azules (ncopg) .
¡Ay, qué tragedia!

T: ¿Dónde vivía usted con su madrastra?

P: En Gijón (ndfstg) y en Madrid (ndfstg) , en la casa de Las Flores (ndfstg) , **que (pcdx1g) teníamos ático cubierto (nirstg) , descubierto, jardín (nirstg) , ascensor blanco (nirstg) , calefacción (nirstg) y teléfono (nirstg) y portero muy elegante (nirstg) (ncopb) .** Mi (podxs1g) tío (ndfsag) era muy rico (copg) .

T: ¿Usted nació en Gijón?

P: ¡No!, que (podxs1g) le (podxs2g) he dicho (ncopg) que (pcdxs1b) vine de Rusia (ndfstg) (ncopb) . Yo (podxs1g) no lo sé todo (poirs3tg) (ncopb) . Yo (podxs1g) vine pequeña a Gijón (ndxstg) (ncopg) , en un barco (niqstg) . Y me (podxs1g) quería mucho una maestra (niqsag) (ncopb) . Nadie (poirs3ag) me (podxs1g) ha querido como aquella maestra (ndhsag) (ncopg) . Y (pcdhs3ag) se llamaba doña Amalia (ncopg) . Y (pcdxs1g) no sé más (poirs3tg) (ncopg) .

T: ¿Y cómo es que vino de Rusia a aquí?

P: Y (pcdxs1b) vine en un barco (ncopb) (niqstg) . ¿Y (pcdxs2g) sabe qué (ncopb) es la CIA (ndfstg) (copg) ?

T: ¿La CIA?

P: La CIA (ndhstg) . Qué es (copg) : Compañía Internacional de... (pcdxs1g) no sé más (ncopb) qué quiere decir la CIA (ndhstb) (ncopb) .

T: ¿No lo sabe?

P: No, (pcirl3ag) no me (podxs1g) lo (podhs3tg) han dicho (ncopg) .

T: Es una agencia de espionaje.

P: ¿Qué?

T: Es una organización de espionaje.

P: ¡Oy, qué horror! (.) estar siempre mártir. Mi (podxs1g) madrastra (ndhsag) conoce toda Europa (ndfstg) (ncopb) . (pcdhs3ag) Tenía 30 sombreros (niqltg) (ncopb) y mi (podxs1g) tío (ndhsag) era casado (copb) y (pcdhs3ag) tiene hijos (nirlag) (ncopg) . (pcdhs3ag) Tiene uno (podhs3ag) (ncopg) que (pcirl3ag) me (podxs1g) han dicho (ncopg) , a lo mejor (pcdhs3tg) no es verdad (copg) , uno (podhs3ag) se llama Alfredo y otro (podhs3ag) Cristián (ncopg) . Y mi (podxs1g) tío (ndhsag) tenía nariz borbónica (nirstg) (ncopg) .

T: ¿Cómo es la nariz borbónica?

P: Pues (pcdxx2g) ya lo (podhs3tg) sabe (ncopg) , muy fina, como la (podhs3tg) que tiene el doctor Bellido (ndfsag) (ncopg) . Más fina.

T: ¿Su tío quién era?

P: Mi (podxs1g) tío (ndhsag) iba a la manicura (ndfstg) del Palace (ndfstg) (ncopb) . Y (pcdhs3ag) tenía... (ncopb)

T: Pero, ¿quién era su tío?

P: Y (pcdhs3ag) tenía dos fábricas (niqltg) y dos apoderados (niqlag) (ncopb) . (pcdhs3ag) Era muy guapo (copg) , pero (pcdhs3ag) era bajito (copg) como usted (podxs2ag) .

T: Pero, ¿quién era su tío?

P: Pues (pcirl3ag) le (podhs3ag) llamaban don Manuel de Casas (ncopg) (.) (podxs1g) No sé más (poirs3tg) (ncopg) . Y (pcdhs3ag) tenía una colección (niqstg) de sellos (nirltg) maravillosa (ncopg) . ¡Oy, qué horror!

T: ¿Y sus padres, entonces, quienes son?, porque dice que vino de Rusia y me ha hablado de su tío, me ha hablado de su madrastra, pero sus padres.

P: No, (pcdxx1g) nunca los (podhs3ag) vi (ncopg) .

T: Nunca.

P: Nunca, pero (poirl3ag) dicen (ncopg) que (pcdxx1g) tengo una hermana (niqsag) (ncopg) que se llama Olga (ncopg) . Pero la Olga (ndxsag) , como (pcdxx1g) estoy con mi (podxs1g) madrastra (ndhsag) (ncopg) , dice (ncopg) que (pcdhs3ag) me (podxs1g) da por muerta (ncopg) .

T: No lo entiendo, ¿usted qué quiere decir que la da por muerta?

P: ***Que me (podxs1g) da mi (podxs1g) hermana (ndhsag) (ncopb) , (pcdhs3ag) me (podxs1g) da por muerta (ncopg) .*** Porque a otra hermana (niqsab) que (pcdxx1g) tenía (ncopg) ***que se llamaba Tatiana (ncopg) , pues también ha muerto (ncopb) . La gran duquesa Tatiana (ndxsab) .***

T: ¿Tiene una hermana que es duquesa?

P: Y **una gran duquesa Tatiana** (ndxsab) ha muerto (ncopb) . Y **yo (podxs1b) soy princesa o duquesa (copb)** , o yo (podxs1g) qué sé (ncopg) , pero a mí (podxs1g) (pcirl3ag) no me tratan bien (ncopb) . (pcdxs1g) Soy muy mártir (ncopg) .

T: ¿Qué quiere decir que es muy mártir?

P: Que me (podxs1g) ha pegado la Natalia (ndfsag) (ncopg) , la Inés (ndfsag) . La Inés empleada (ndxsag) no, la Inés enferma (ndxsag) .

T: ¿Y la Natalia la pega?

P: Sí, (pcdhs3ag) me (podxs1g) pegó el otro día (nirstg) (ncopg) y (pcdhs3ag) me (podxs1g) ha pasado el estropajo (nirstg) (ncopg) y (pcdhs3ag) me (podxs1g) ha hecho mucho daño (ncopg) .

T: Cómo es eso de que le ha pasado el estropajo.

P: Porque (pcdhs3ag) me (podxs1g) ha pasado el estropajo (nirstg) (ncopb) por aquí, por aquí.

T: Ah, eso a usted le ha dañado.

P: No, pero con el estropajo (nirstg) (pcdhs3ag) me (podxs1g) dañaba (ncopb) (.).

T: ¿Cómo la va a dañar con el estropajo?

P: Sí, (pcdhs3ag) me (podxs1g) dañó (ncopg) . Sí, con el estropajo (nirstg) (pcdhs3ag) me (podxs1g) dañó toda (ncopg) . Aquí, por todas partes (nirltg) . Si (pcdxs1g) soy más mártir que el pupas (?) (copg). Pero yo (podxs1g) no quiero ir al barranco (ndfstb) (ncopb) .

T: ¿A qué barranco?

P: Al barranco (ndhstg) que (pcirl3ag) dicen (ncopg) que hay aquí, en este cementerio (ndxstg) (ncopg) . Un barranco muy hondo (niqstg) . ¿A usted (podxs2g) (pcdhl3ab) le han descubierto, Doctor (ncopb) ?

T: ¿Me han descubierto?

P: Sí, a mí (podxs1g) no.

T: ¿Qué quiere decir con que me han descubierto?

P: Yo (podxs1g) conocí a Foto Díaz Casadiego (ndfsag) (ncopb) . ¿ (pcdxs2g) Sabe (ncopg) quién es (copg) ?

T: No.

P: **Foto Díaz Casadiego** (ndxsag) . (pcdhs3ag) Vivía en mi (podxs1g) casa (ndhstg) (ncopg) también. Y Bretón (ndfsag) . Tomás Bretón (ndxsag) . ¿Ya (pcdxs2g) sabe (ncopg) quién es (copg) , no? El (podhs3ag) que hizo "La verbena de la Paloma" (ndfstg) (ncopg) .

T: ¿Y qué tiene que ver con usted?

P: Porque (pcdhs3ag) *estaba en mi (podxs1g) casa* (ndhstg) (ncopb) . Y el Conde de la Goteki (ndfsag) . ¿ (pcdxs2g) Lo (podhs3ag) ha oído nombrar (ncopg) ?

T: ¿El conde de qué?

P: De la Goteki (ndxsag) . Y el Marqués de Camarines (ndfsag) . ¿ (pcdxs2g) Lo (podhs3ag) ha oído (ncopg) ?

T: No.

P: Y la Condesa de Caledano (ndfsag) , que su (podhs3ag) hija (ndfsag) bailaba el minué (nirstg) (ncopg) .

T: ¿Y qué tiene que ver que a mí me han descubierto?

P: ¿Eh?, *porque a mí (podxs1b) con tanta gente (nirsab) no he ido a Lourdes* (ndfstg) (ncopb) , (pcdxs1g) no he ido a ningún sitio (nirstg) (ncopg) .

T: ¿Qué quiere decir que a mí me han descubierto?

P: A todo el mundo (nirsab) ; a la Greta Garbo (ndfsag) (pcirl3ag) la descubrieron (ncopg) , y (pcdxs1g) no sé más (poirs3tg) (ncopg) .

T: ¿Y cómo me descubrirían a mí?

P: Pues, haciéndole (podxs2g) un médico eminente . Y ya está, ya (podxs1g) le (podxs2g) he dicho todo (poirs3tg) (ncopg) .

T: (...)

P: Pues, mi (podxs1g) madrastra (ndhsag) .

T: ¿Hace mucho tiempo?

P: Sí. ¿Ya (pcdxs2g) lo (podhs3tg) sabe (ncopg) , no, (pcirl3ag) cuántos años (niqltg) le (podxs2g) dicen (ncopb) ? Treinta años (niqltg) . Y (pcdxs1g) conocí al doctor Sanahuja (ndfsag) (ncopb) , pero a mí (podxs1g) no me gusta Terrassa (ndfstg) ni Mataró (ndfstg) (ncopb) .

T: ¿Por qué no le gusta Terrassa?

P: Porque (pcirl3ag) dicen (*Malarrassa?*) (ndfstg) y *Mataró* (ndxstg) (ncopb) . Qué nombres (ndhltg) más groseros. Y hay una mujer (niqsag) (ncopg) que blasfema (ncopb) .

9.4. Anotació genèrics

P04	G1		G2	
	G1E	G1N	G2E	G2N
1	La calle (L1)	El exterior	La calle	Las cosas
2	La calle (L1)	Las peladuras (L5)	La fuerza	jaleo
3	La calle (L1)	miedo	dinero	voces
4	Casas de citas (L5)		Las esponjas	El metal
5	La fuerza (L1)		Los electros	
6	El dinero (L1)		Fregadero	
7	El dinero (L1)		bueno	
8	Esponja (L1)		minerales	
9	Electros (L1)		guerra	
10	Los pensamientos (L5)		Los nervios	
11	Tonterías(L5)		droga	
12	Disparates (L5)			
13	Dinero (L1)			
14	Bueno (L1)			
15	La comida (L5)			
16	Los platos (L5)			
17	Los músculos (L5)			
18	Los tejidos (L5)			
19	Los tendones (L5)			
20	Los músculos (L5)			
21	Las piernas (L5)			
22	Minerales (L1)			
23	Minerales (L1)			
24	Minerales (L1)			
25	Minerales (L1)			
26	Unas cápsulas (L5)			
27	Minerales (L1)			
28	Un mineral (L1)			
29	Ojos (L5)			
30	Cabeza (L5)			
31	Electros (L1)			
32	Cabeza (L1)			
33	Fuerza (L1)			
34	Fuerzas (L1)			
35	Comidas (L1)			
36	Los pensamientos (L1)			
37	Los pensamientos (L1)			
38	Guerra (L1)			
39	La fuerza (L1)			
40	Las esponjas (L1)			
41	Nervios (L1)			
42	Droga (L1)			

43	Droga (L1)			
44	Droga (L1)			
45	Droga (L1)			
TOTAL	45	4	11	4
P08	G1		G2	
	G1E	G1N	G2E	G2N
1	Un aliciente (L1)	El diploma	Un aliciente	Consideración
2	Un bulle (L1)		Un bulle	Naturaleza de vida
3	Un bulle (L1)		responsabilidad	Subsidio
4	Un bulle (L1)		Una distracción	Un carácter
5	Un aliciente (L1)		Su psicología	Las articulaciones
6	El aliciente (L1)		Previo	Los orígenes
7	El bulle (L1)		sosiego	La infinidad
8	Un bulle (L1)		Ángel de amor de colegio	un planeta
9	Un bullicio (L1)			La TV
10	Responsabilidad (L1)			El alma
11	Distracción (L1)		movimiento	El ambiente
12	Un aliciente (L1)		Un espárramo	
13	Psicología (L1)		Un trépido	
14	Aliciente (L1)			
15	Aliciente (L1)			
16	Distracción (L1)			
17	Aliciente (L1)			
18	Un aliciente (L1)			
19	Un aliciente (L1)			
20	Previo (L1)			
21	Previo (L1)			
22	La psicología			
23	Socialismo (L5)			
24	Sosiego (L1)			
25	Socialismo (L1)			
26	Farmacia (L5)			
27	Farmacia (L5)			
28	Un colegio (L1)			
29	Amor (L1)			
30	Ángel de amor (L1)			
31	Medicina (L5)			
32	Un aliciente (L1)			
33	Psicología (L1)			
34	Un aliciente (L1)			
35	Aliciente (L1)			

36	Aliciente (L1)			
37	Un aliciente (L1)			
38	Psicología (L1)			
39	Aliciente (L1)			
40	Psicología (L1)			
41	Previo (L1)			
42	Aliciente (L1)			
43	Espájamos (L1)			
44	Espárramos (L1)			
45	Espárramos (L1)			
46	Movimiento (L1)			
47	La distracción (L1)			
48	El aliciente (L1)			
49	Aliciente (L1)			
50	Aliciente (L1)			
51	Aliciente (L1)			
52	Bulle (L1)			
53	Bulle (L1)			
54	Bulle (L1)			
55	Un aliciente (L1)			
56	Un aliciente (L1)			
57	Aliciente (L1)			
58	Un aliciente (L1)			
59	Ángel (L1)			
60	Amor (L1)			
61	Colegio (L1)			
62	Ángel (L1)			
63	Amor (L1)			
64	Un aliciente (L1)			
65	Una psicología (L1)			
66	La mente (L5)			
67	La psicología (L1)			
68	Un aliciente (L1)			
69	aliciente (L1)			
70	aliciente (L1)			
71	aliciente (L1)			
72	Psicología (L1)			
73	Un bulle (L1)			
74	Un bulle (L1)			
75	Psicología (L1)			
76	Aliciente (L1)			
77	Psicología (L1)			
78	Un bullicio (L1)			
79	Psicología (L1)			
80	Psicología (L1)			

81	Un trépedo (L1)			
82	Un trépedo (L1)			
83	Un trépedo (L1)			
84	Aliciente (L1)			
TOTAL:	84	1	13	11
	Aliciente: 32			
	Psicología: 14			
	Bulle:11			
	Amb 3 paraules fa més de la meitat dels genèrics			

P03	G1		G2	
	G1E	G1N	G2E	G2N
1	Un barco (L1)	Niños	Un barco	Un pueblo
2	Qué horror (L5)	niños	mártir	La meningitis
3	Ascensor (L5)	Qué tragedia	Nariz borbónica	Colección
4	Jardín (L5)	Un médico	El estropajo	Sellos
5	Calefacción (L5)	nombres	diplomacia	Una Chille (Gillette)
6	Ático (L5)	Muchas mujeres		Atropellos
7	Hijos (L5)	Jamón de York		
8	Qué horror (L5)	Atraso mental		
9	Princesa (L5)	Personas bondadosas		
10	Duquesa (L5)			
11	Mártir (L1)			
12	El estropajo (L1)			
13	El estropajo (L1)			
14	El estropajo (L1)			
15	Mártir (L1)			
16	Un nombre (L1)			
17	Nombres santos (L1)			
18	Jamones de york (L1)			
19	El jamón de york (L1)			
20	Diplomacia (L1)			
21	Jamón de york (L1)			
22	Nombres (L1)			
23	La paz eucarística (L5)			
24	Un doctor (L2)			
25	Un nombre (L1)			
26	Un doctor (L1)			
27	Un nombre (L1)			
28	Paz (L1)			
29	Personas muy buenas (L1)			
30	Una mujer (L1)			
31				
TOTAL	30	9	5	6

P12	G1		G2	
	G1E	G1N	G2E	G2N
1	Excursión	El nombre	comida	Gente
2	La tarde	Una población	cualidades	ropa
3	La playa (L5)	Una familia	Una mirada	memoria
4	Playa (L5)	Mujeres	La policia	Un tiempo
5	Arroz (L5)	La diferencia	Víctima de un gato	pantalla
6	Paella (L5)	Una sencillez	flores	
7	Tomate (L5)	Una devoción	La calle	
8	Tomate (L1)	un hermano	Movimientos continuos	
9	Ensaladilla rusa (L5)	Los espejos	El aliciente	
10	Un bufé libre (L5)	Los lavabos		
11	Una población (L1)			
12	Cualidades (L1)			
13	Cualidades (L1)			
14	Mujeres (L1)			
15	El autobús (L2)			
16	El autobús (L1)			
17	La circulación (L5)			
18	El autobús (L1)			
19	Una mujer (L1)			
20	Las mujeres (L1)			
21	Un hombre (L5)			
22	Una mujer (L1)			
23	Una mujer (L1)			
24	Un hombre (L1)			
25	Una mujer (L1)			
26	Un hombre (L1)			
27	Mujeres (L1)			
28	Hombres (L1)			
29	Hombres (L1)			
30	Mujeres (L1)			
31	Un hombre (L1)			
32	Una mujer (L1)			
33	Una mujer (L1)			
34	Un hombre (L1)			
35	La mirada (L1)			
36	La mirada (L1)			
37	La mirada (L1)			
38	La mirada (L1)			
39	La mirada (L1)			
40	Un hombre (L1)			
41	Una mujer (L1)			

42	La diferencia (L1)			
43	La mujer (L1)			
44	Un amigo (L5)			
45	Un amigo (L5)			
46	Cualidades (L1)			
47	Particularidad (L1)			
48	La policia (L1)			
49	Cualidades (L1)			
50	víctima de un gato (L1)			
51	Víctima de un gato (L1)			
52	Una mujer (L1)			
53	Cualidades (L1)			
54	La mirada (L1)			
55	Perro viejo (L5)			
56	Gato (L1)			
57	Una persona mayor (L5)			
58	Flores (L1)			
59	Movimientos continuos (L1)			
60	El aliciente (L1)			
61	Amigos (L1)			
62	El aliciente (L1)			
TOTAL:	62	10	9	5

P11	G1		G2	
	G1E	G1N	G2E	G2N
1	Lidio (L1)	merienda	lidio	viaje
2	Lidio (L1)	recreo	La comida	Una flor
3	Lidio (L1)	hombres	Una cartilla	consciencia
4	Un lidio (L5)	Un estado deprimente	El alta	evolución
5	Un lidio (L1)	Un hospital	Una silla de ruedas	Las consecuencias
6	La comida (L1)	El baile	El sitio	El barrio
7	Comida (L1)	El pelo	Una canalla	Una iniciación
8	Comida (L1)	Los ojos		
9	La cena (L5)			
10	La comida (L1)			
11	La cena (L1)			
12	Los desayunos (L5)			
13	Un trocito de pan (L5)			
14	Una comida (L1)			
15	Las comidas (L1)			
16	Las cenas (L1)			
17	Hombres (L1)			
18	Mujeres (L5)			
19	Niños (L5)			
20	Niñas (L5)			
21	Hombres (L1)			
22	Hombres (L1)			
23	Descendientes (L5)			
24	Mujeres (L1)			
25	Hombres (L1)			
26	Bebidas (L5)			
27	Comidas (L5)			
28	El fruto (L5)			
29	El alimento (L5)			
30	El alimento (L5)			
31	Una cartilla (L1)			
32	El lomo (L5)			
33	La sangre (L5)			
34	Al alta (L1)			
35	Una silla de ruedas (L1)			
36	Una silla de ruedas (L1)			
37	Una silla de ruedas (L1)			
38	Una silla de ruedas (L1)			
39	El puesto (L1)			
40	Un aparato ortopédico (L5)			

41	Un hospital (L1)			
42	El alta (L1)			
43	Una silla (L1)			
44	El alta (L1)			
45	Una silla de ruedas (L1)			
#65	El alta (L1) G1		G2	
47	Una silla de ruedas (L1)	G1N	G2E	G2N
TOTAL	Millones (L1)	La calle	millones	pisces
2	Marrón (L5)	Un cuadrado brillante	El color gris	tema
3	Médicos (L5)	hombre	abogado	La policía
4	Gris (L1)	monedero	amiga	Un mejicano
5	Un electro (L1)	chicas	Un electro	Un vaso de leche
6	Un electro (L1)	Los pechos	Los pies	Una preferencia
7	Un psicólogo (L5)	El fútbol	marica	La fimosis
8	Un psiquiatra (L1)	Un chico	El metro	ideas
9	El color gris (L1)	Los pequeños	café	Un fallo
10	El color gris (L1)	tranquilidad	La televisión	
11	La cabeza (L5)	La viudedad	Un desmadre	
12	Dinero (L5)	El partido	La culpa	
13	La cartera del dinero (L1)	La victoria	entradas	
14	Bisexual (L5)	Los catalanes	Cadena perpetua	
15	Metro (L1)	vista		
16	Hombres (L1)			
17	Mujeres (L5)			
18	Las mujeres (L5)			
19	Colores (L5)			
20	Color rosa (L5)			
21	El color rosa (L1)			
22	La televisión (L5)			
23	El color rosa (L1)			
24	Los mayores (L5)			
25	El desmadre (L1)			
26	Color rosa (L1)			
27	Enfermeros (L5)			
28	Enfermeras (L1)			
29	Psicólogas (L5)			
30	La culpa (L1)			
31	El tren (L1)			
32	las tetas (L2)			
33	Entradas (L1)			

34	El color gris (L1)			
35	El color gris (L1)			
36	La culpa (L1)			
37	Cadena perpetua			
TOTAL:	37	15	14	9

9.5. Manual d' anotació

Criteris anotació cohesió FTD (Moya study 2)

ÍNDEX

1. Què són els lligats cohesius?
2. Lligats cohesius. Criteris (fase 1 de l'estudi)
3. Categories gramaticals (funcionals i lèxiques). Criteris
4. Observacions
5. Apèndix 1. Sobre l'anotació de les fases 2 i 3 de l'estudi
6. Apèndix 2. Exemples tractats anotats exhaustivament

Aquest document és un manual d'anotació per a l'estudi Moya 2, que essencialment presenta i desenvolupa els criteris d'anotació per a la primera fase de l'estudi que segueix al peu de la lletra (i expandeix en algun punt) la proposta i anàlisi per **lligats cohesius (cohesive ties)** de Halliday & Hasan (1976) aplicada per primer cop al Formal Thought Disorder per Rochester & Martin (1979).

Això no obstant, en l'apèndix 1 es presenten els criteris d'anotació per a les fases 2 i 3.

1. Què són els lligats cohesius?

Els lligats cohesius (LC) són aquells que s'estableixen entre un ítem que en pressuposa un altre pertanyent a una frase diferent del discurs, generalment prèvia —també és possible però molt més infreqüent la catàfora, en què l'ítem pressuposat apareix posteriorment. Els LCs de H&H són tots endofòrics i entre frases. Serien de fet els responsables que el component verbal d'un discurs se sostingui quan ja no són d'aplicació les regles i principis que organitzen les frases internament.

Ni l'exòfora ni els ítems no fòrics poden entrar en LCs. L'exòfora no hi entra perquè remet (pressuposant-lo) al context situacional i no pas al verbal. Així, en una anàlisi de lligats cohesius a la H&H, cal deixar fora la dixi (de persona (*jo, tu*, etc.), lloc (*aquí, allà*, etc.) i temps (*ara, avui, demà*, etc.)), que és per defecte referència exofòrica. Quan la dixi sigui endofòrica, però, s'haurà d'anotar —serà previsiblement molt marginal que així sigui. Els ítems no fòrics no hi entren tampoc pel fet que simplement no pressuposen: no pressuposen ni en el context verbal ni en el context situacional. En absència de relació lèxica amb un ítem anterior (reiteració tal i com la defineixen H&H, o pertanyença a una mateixa família lèxica (col·locació per H&H), són exemple d'ítems no fòrics els sintagmes nominals (DP/NP) no definits (quantificats amb l'article indefinit o altres quantificadors no comparatius) i els genèrics, que en espanyol i les llengües romàniques sovint es presenten formalment com a definits, especialment quan són preverbals (cf. *L'aigua és bona per als ronyons* vs. *Beure aigua és bo per als ronyons*). En connexió amb com (no) s'anota la genericitat, vg. la subsecció sobre els articles a la secció 3 —així com l'apèndix 1 per a la fase 3.

Aclarits els fonaments de l'anàlisi de H&H, tot seguit, a la secció 2, es descriuen, i s'il·lustren si cal, els diferents tipus d'LCs amb una adaptació a l'espanyol per al tipus R(eferència) i E(l·lipsi). Seguidament, a la secció 3, es presenten unes generalitzacions rellevants per a l'establiment dels LCs formulades sobre el comportament al respecte dels diferents tipus de categoria gramatical en espanyol. A continuació s'hi recullen unes observacions miscel·lànies d'interès. I, finalment, en l'apèndix 2 —després de presentar l'anotació per a les fases 2 i 3 en l'apèndix 1—, surten aplegats i exhaustivament anotats tots els exemples anotats prèviament de forma parcial, precisament per ressaltar el tipus de cohesió en discussió.

2. Lligats cohesius: criteris (fase 1 de l'estudi)

Els LCs es presenten en 5 tipus majors diferents i s'estableixen entre l'ítem cohesiu (a la columna 3 del full d'anotació) i un altre aparegut en una frase generalment precedent (columna 7). La distància, anotada a la columna 6, pot ser 0 o altrament. És 0 quan l'element pressuposat apareix en la frase immediatament anterior. Si no és 0, la distància serà no mediada (Nx) i/o mediada (My). Així N3 voldria dir que hi ha 3 frases *entre* els dos extrems del lligat en què no apareix cap element mediador; i M2, que n'hi ha 2 que sí que contenen mediadors. N i M són independents: hi ha lligats a distància N, lligats a distància M i lligats a distància N+M. Els casos de catàfora, i.e. amb l'ítem cohesiu precedent el pressuposat, s'anoten com a K. Vg. H&H 1976: 339.

Els 5 tipus majors són el següents: **cohesió Lexica (L)**, **Referència (R)**, **Conjunció (C)**, **Substitució (S)** i **El·lipsi (E)**. A continuació es presenten els corresponents subtipus així com l'aplicació del criteri de distància en els casos en què calgui. Per a R i E, com ja s'ha dit, els codis s'han adaptat a l'espanyol.

COHESIÓ LÈXICA: L

Són lligats cohesius L aquells en què l'element cohesiu i el pressuposat es relacionen pel contingut lèxic. Són 5, els tipus d'L. D'L1 a L4 es tracta de **reiteracions** (repeticions i ocurrencies estretament relacionades des d'un punt de vista lèxic). L5, en canvi, recull les **col·locacions**, casos on la relació lèxica és patent però no tan íntima i sistemàtica com en les reiteracions. Els elements funcionals no entren mai en relacions L.

TIPUS

- Repetició del contingut lèxic **L1**
- Sinònim o similar amb hipònims inclosos **L2**
- Hiperonímia **L3**
- Ítem molt general **L4**
- Col·locació o relació lèxica diferent d'L1-L4 **L5**

L1: Repetició del contingut lèxic

L1 no comporta L16: vg. més avall, en aquesta mateixa secció L, com s'anoten els subtipus 6-9 d'L.

L2: sinònim o similar amb hipònims inclosos; **L3,** Hiperonímia

Respecte de L2 i L3, l'ítem cohesiu i no el pressuposat és qui determina si som davant d'L2 (en el cas d'hiponímia) o L3. Amb un exemple, si l'ítem cohesiu és *soroll* i el pressuposat és *so*, el tipus de cohesió és L2, mentre que si l'ordre d'aparició en el text fos al contrari i, doncs, *so* fos l'ítem cohesiu i *soroll*, el pressuposat, la relació seria L3. Exemples mig manllevats de H&H frases 14 i 16 p. 342-34.

L3: hiperonímia; **L4:** ítem molt general

Entre L3 i L4, la frontera pot ser molt difusa: per exemple, *sitio* respecte de *pendiente*, *arroyuelo*, etc. què és, L3 o L4? Aquí l'anotador/-a pot optar per la solució que cregui convenient i ser coherent amb l'opció triada.

L5

Per a L5, les col·locacions, no farem servir els subtipus 6-9 descrits a continuació. Seria massa complex, potser impracticable. Els casos dubtosos d'L5 se sotmetran a la decisió conjunta de l'equip anotador.

SUBTIPUS

Els subtipus 6-9 impliquen REFERÈNCIA (R) [\neq identitat o proximitat lèxica] i la referència no es llegeix mai directament en el contingut lèxic, sobre L, sinó a la perifèria funcional dels sintagmes nominals (SN/SD) referencials.

- Referència idèntica 6
- Referència inclusiva 7
- Referència exclusiva 8
- Referència no relacionada 9

Per exemple, suposem que tenim la frase *No solíamos ir a más sitios* en una conversa en què abans s'hagués dit *Íbamos al club*. L'ítem cohesiu *sitios* és L3 o L4 respecte de *club*, l'ítem pressuposat; però indubtablement el subtípus seria 8 ja que la referència de *no+más sitios* de l'ítem cohesiu és necessàriament exclusiva respecte de *el club*. S'anotaria, doncs, com a L3.8 o L4.8.

Respecte de 6, cal tenir present que **L1.6** equival a pronom personal (vg. H&H: 283) o a un demostratiu locatiu: un pronom personal (R) podria aparèixer en lloc d'un L1.6 amb un nom propi gentilici; i un demostratiu com per exemple *allí* (també R) en lloc d'un L1.6 amb un nom propi locatiu. Vg. la diferència a (1) i (2), respectivament —vg. l'especificació d'R per a aquest exemple en particular a l'apartat final i, en general, a la secció dedicada a Referència (R). Noteu que els possessius confereixen al nominal repetit que els segueix una qualitat d'L1.6 també —fins i tot si són de primera o segona persona i, doncs, en general d'íctics i per això, com a d'íctics, no anotables.

(1) – El otro día vino *Maria* con *tu primo*

– Pero no estaba enferma *Maria*? (L1.6)

– Pero no estaba enferma *ella*? (R)

– Pero no estaba en Londres *mi primo*? (L1.6)

– Pero no estaba en Londres *é*? (R)

(2) – ¿No vivía usted en Barcelona en aquella época?

– Sí, vivía *en Barcelona* (L1.6)

– Sí, vivía *allí* (R)

L1.6 s'obté, doncs, en aquests casos:

- 1.1. amb ítems cohesius que siguin noms propis gentilicis o locatius sempre que siguin referencials, tot i que en general, quan ho són, és preferible un pronom (H&H: 281)

No ho és *Tatiana* a *Se llamaba Tatiana* ni *Olga* a *Mi madre es la princesa Olga* encara que abans haguessin aparegut dins de SDs referencials. Són L1 i prou en no ser referencials sino SN/SDs que fan de predicat.

Ex. Para cuando llegó Olga, la princesa, [...] *Mi madre es la princesa* (L1) *Olga* (L1)

- amb SDs amb un determinant possessiu d'íctic (1a, 2a persona) —és l'estratègia de P03— sempre que es tracti d'SDs referencials, com passa únicament en el primer dels dos exemples següents —en el segon *tu madre* és predicat :

mi madre [...] *mi madre* vino (L1.6) *vs.* *tu madre* *ella es tu madre* (L1)

Més sobre 6-9 per a L

Els casos d'L1-L4 en què no hi hagi un element funcional introductor que sigui de tipus R no rebran subespecificació 6-9. Això s'aplica naturalment als genèrics, als nominals amb funció de predicat i als nominals quantificats no comparatius. Així, les ocurrencies de *(des)equilibrio* de P01 tant si apareixen sota la forma *un (des)equilibrio* com si apareixen sota la forma *el (des)equilibrio* no rebran cap subespecificació. Els genèrics es comenten amb més detall en les observacions de l'apartat següent, el de Referència.

DISTÀNCIA

Per a un ítem cohesiu que sigui L1 respecte d'un altre, comptem com a M les frases que continguin L2-L5 relacionats entremig. Altrament, per a L2-L5, només l'ocurrència precedent pressuposada es compta.

Atès que L no és referencial, no comptarem com a M, en canvi, cap frase amb un ítem R que pressuposi la L que s'analitza.

CARÀCTER NOMINAL O NO NOMINAL D'L, $\pm N$ —columna inexistent en el sistema de H&H

Quant a la columna afegida $\pm N$, cal distingir els casos en què L consta d'un sol ítem i els casos en què la relació de cohesió L és d'algun tipus de repetició, i doncs L1, que inclogui més d'un ítem.

- Quan L afecta un sol ítem, considerarem $+ [N]$ tots els casos d'SD/SN amb N realitzat sigui l'SD/SN referencial o predicatiu. En casos d'L amb verbs lleugers (*hacía ruido, tenía sueño, etc.*) comptarem L com a $+ [N]$ però no pas en casos d'L en què el verb és més carregat. Anotarem com a $- [N]$ tots aquells casos d'L en què L no és nominal.
- Quan la repetició, i, doncs, L1, afecta més d'un ítem, caldrà distingir al seu torn aquests altres dos casos:
 - ☐ **Pura repetició**, amb els casos i l'anotació que s'especifica a continuació:
 - repetició d'un SX complex que contingui elements nominals i d'altre tipus: $+ -$ si $SX = SN$; $- +$ si $SX \neq SN$
 - repetició de dos o més elements no nominals: $- -$
 - repetició de dos o més elements nominals: $+ +$

Exemples:

(3) Porque los huesos, las articulaciones (, los tendones) son lo más importante [...]

[...] los huesos, las articulaciones (, los tendones) me duelen mucho: (L1, $+ +$)

(4) me duelen los huesos, las articulaciones (, los tendones) [...]

[...] me duelen los huesos, las articulaciones (, los tendones): (L1, $- +$)

(5) vienen, miran (y se van) [...]

[...] vienen, miran (y se van): (L1, $- -$)

- ☐ **Repetició tipus plantilla**, però parcial lèxicament. Farem servir aquí la mateixa tipologia just esmentada, i.e. -+, +-, --, ++. Ara, en aquest cas, l'element nou s'anota ulteriorment si així ho requereix —**es tracta que un mateix element no entri en una relació L dues vegades en la mateixa frase**. Compareu els tres exemples anteriors amb (6), (7) i (8):

(6) Porque los huesos, las articulaciones, los tendones son lo peor [...]

[...] los huesos, los músculos, los tendones me duelen mucho: (L1, ++)

(L5, +) per a *músculos* en relació amb l'estructura pressuposada inicial a (6)

(7) me duelen los huesos, las articulaciones, los tendones [...]

[...] me machacan los huesos, las articulaciones, los tendones: (L1, - +)

(L5, -) per a *machacan* en relació amb l'estructura pressuposada inicial a (7)

[...] me duelen los huesos, los ligamentos y los músculos: (L1, - +)

(L5, +) per a *ligamentos/músculos* en relació amb l'estructura pressuposada de partida (7)

(8) vienen, miran, y se van [...]

[...] se acercan, miran, y se van: (L1, --)

(L5, -) per a *se acercan* en relació amb l'estructura pressuposada a (8)

[...] se acercan, miran, y se marchan: (L1, --)

(L5, -) per a *se acercan/se marchan* en relació amb l'estructura pressuposada a (8).

Observació. Cal recordar que les repeticions (L1), les de plantilla incloses, són lèxiques. Si un pacient repeteix elements gramaticals (pronom *yo*, p. ex.; o el díctic *aquí*) no hi ha L de cap tipus. Per la mateixa raó quan la repetició és encapçalada per una preposició, no considerarem la preposició. Així

para fregar seria -N

en la cocina, +N

para fregar la habitación, -+N

sin ganas de hacer nada, +-N

En conseqüència, una repetició en què s'inclogui un **adjectiu** presentarà diverses possibilitats, totes de més d'un ítem:

harto de vivir aquí, --

sitios retirados, +-

orgullosa de su carrera, -+

REFERÈNCIA: R

Són lligats cohesius R aquells en què l'ítem cohesiu i el pressuposat estableixen una relació de correferència en què la forma lingüística del sintagma pressuposat (o l'inicial de la cadena de correferència quan n'hi ha més d'un) i la de l'ítem cohesiu són necessàriament diferents, almenys pel que fa a la categoria funcional introductora d'ambdós. La correferència en sentit estricte demana definitud/especificitat. Ara, H&H inclouen també dins d'R aquells casos en què no hi ha correferència però, similarment al que passa amb la correferència, la categoria funcional introductora de l'ítem cohesiu només és interpretable endofòricament. Aquest segon cas correspon al tipus 4 en els tipus descrits a continuació.

TIPUS, adaptats a l'espanyol

1. Pronoms personals

singular, [+animat]	R11	
singular, [- animat]	R12	
plural, [+animat]	R13	
plural, [- animat]	R14	
singular, [+proposició]	R15	Ex. <i>No lo sabían</i>

2. Demonstratius

singular, [+animat]	R21	
singular, [- animat]	R22	
plural, [+animat]	R23	
plural, [- animat]	R24	
singular, [+proposició]	R25	Ex. <i>Pero eso no ocurre nunca</i>
invariable lloc (<i>aquí, allí</i>)	R26	
invariable temps (<i>entonces</i>)	R27	

3. Articles

singular, [+animat]	R31	
singular, [- animat]	R32	
plural, [+animat]	R33	
plural, [- animat]	R34	

4. Comparació

identitat	R41	
similaritat	R42	
diferència	R43	
quantitat	R44	
qualitat (comp. i superl.)	R45	

Sobre 4, insistim-hi, no n'hi ha prou que hi hagi quantificació: la comparació endofòrica hi ha de ser. Considerem els exemples següents:

- (9) – Y tuvieron hijos
– *Muchos hijos* (L1)

A la segona proferència hi ha una el·lipsi [*tuvieron*] que es tractarà més endavant, i un L1 a *hijos*. *Muchos* no és fòric i no s'anota. Que no ho és ho mostra que [*Tuvieron*] *muchos hijos* funcionaria sense la proferència inicial. Conseqüentment, no hi ha R i, doncs, cap subespecificació 6-9 del nom *hijos*, que en ser un nom comú no és referencial per si sol. Comparant (9) amb (10), el caràcter no fòric de *muchos* queda encara més clar. A (10), a part de l'el·lipsi associada amb *no*, diferent de la de l'exemple *supra* — vg. l'anàlisi més avall també—, ens trobem amb *más*, un quantificador que pel fet de ser comparatiu és R44.

- (10) – Y tuvieron tres hijos
– No, tuvieron *más* (R44) hijos (L1.8) [vg. H&H 1976: 342, anàlisi frase 14 [?]] i explicació pàg 283]

DISTÀNCIA

Per als elements que estableixen lligats R, el procediment per establir el punt terminal consisteix a retrocedir fins que es trobi una ocurrència amb el descriptor lèxic corresponent, que no serà necessàriament l'inicial. Les frases entremig que continguin pronoms correferents amb el que s'analitza seran M; altrament, N.

Substitució: S

La substitució es dona quan l'ítem cohesiu reemplaça el pressuposat de forma que restituint el pressuposat en el lloc del cohesiu el resultat és equivalent en significat. És per tant una relació del substitut amb la forma lingüística pressuposada pròpiament dita (amb el *wording*), cosa que no ocorre amb R. Amb R, la restitució de l'element pressuposat en el lloc de l'ítem cohesiu fa que desaparegui la (co)referència que es busca. H&H diuen que S és una relació entre ítems lingüístics (nivell lexicogramatical) mentre que la referència és una relació de significat (nivell semàntic). Els exemples (11) i (12) ens mostren la diferència entre substitució i referència, respectivament.

- (11) Substitució
– Póngame *unas patatas*
– A mí póngame *lo mismo* = A mí póngame *unas patatas*

- (12) Referència
– Tengo *unas patatas* de sobras
– Dámelas. *Las* aprovecharé ≠ dame *unas patatas*

TIPUS

Nominal (S1)

[crec que no és un bon terme però respectarem l'original]

- de complement *lo mismo* **S11** Ex. (13) i (14); també (11)
- d'atribut *lo, lo mismo* **S12** Ex. (15)

(13) – Defenderemos la justicia y la democracia por encima de las leyes establecidas
– Bueno, ellos defienden *lo mismo* (S11)

(14) – Ayer sobraron muchas bebidas y un poco de pan
– Hoy sobró *lo mismo* (S11)

(15) – Es maestra / Es genial
– Sí, *lo es* (S12)

Verbal (S2)

- de verb *hacerlo* **S21** Ex. (16)
- de procés *hacer lo mismo (Sv); pasar lo mismo (SV)* **S22** Exs.(17)-(18)
- de proposició *ser así* **S23** Exs. (19)

(16) – El mes que viene me vacuno
– Yo *lo haré* en setiembre (S21)

(17) – Compraremos algo de ropa en las rebajas
– Yo *haré lo mismo* (S22)

(18) – Ayer sobraron muchas bebidas y un poco de pan
– Hoy *pasó lo mismo* (S22) cf. (14)

(19) – Juan es un imbécil
– *És así/ Así es.* (S23) Llevas toda la razón

EL·LIPSI: E

L'el·lipsi és S(substitució) per Ø. Així, a diferència del que ocorre amb S, en una el·lipsi allò elidit ha de poder ser restituit sense més canvis (tret potser de fonològics —el cas de *uno*, examinat a sota), mentre que amb S cal treure el substitut mateix perquè la restitució sigui bona.

A tall d'il·lustració, abans d'especificar els subtipus d'el·lipsi rellevants per a l'espanyol, pot observar-se que el que en català s'expressa amb substitució nominal gràcies al clític *en*, en espanyol és el·lipsi (substitució per Ø). Ho il·lustren els exemples (20) i (21). Tant en espanyol com en català, una alternativa correcta a (20) i (21), seria l'el·lipsi del tipus il·lustrat a (22) —especificat més avall.

(20) – Vols patates?

– No, no *en* (S11) vull *més* (R44)

– No, no (**en*) vull més patates [\neq No, no *en* vull més, de patates]

[El clític *en* es comporta com *one* en anglès quan va precedit d'un element funcional quantificat i individuador però no definit, llevat, és clar, que *one* no és clític i apareix doncs en el mateix lloc que el sintagma que reemplaça]

(21) – ¿Quieres patatas?

– No, no quiero *más* _____ (R44) (E)

– No, no quiero más patatas

(22) – Vols patates? / ¿quieres patatas?

– Sí (E)

– Jo també / yo también (E)

TIPUS

El·lipsi nominal (E1)

(23) – Antes había muchos médicos

– Ya, ahora, en cambio hay muy pocos _____ (E1)

Noteu que funcionaria igual invertint els SNs:

(24) – Antes había muy pocos médicos

– Ahora hay muchos _____ (E1)

El cas de UNO. En espanyol, *uno* en un exemple com el següent el considerarem el·líptic encara que per a la restitució calgui treure -o.

- (25) – ¿Tiene muchos hijos, no? / ¿Tiene muchas hijas?
– Tiene uno / tiene una _____ (E1)

Abans de considerar els altres tipus d'el·lipsi, la verbal i l'oracional, cal tenir present l'estructura de l'oració en anglès, fent atenció sobretot al grup verbal i a la separabilitat de l'auxiliar i verb en les formes analítiques o no sintètiques –*worked* és sintètica (o *simple* per H&H); *had worked*, és analítica.

Com que en espanyol el grup verbal no és separable en dues unitats amb vida sintàctica pròpia, ni l'el·lipsi verbal (E2) ni l'el·lipsi oracional (E3) segueixen la mateixa pauta que en anglès on la separació en auxiliar i verb del grup verbal és, en canvi, determinant. Respecte de la implicació el·lipsi verbal → el·lipsi oracional és simplement el resultat del caràcter canònicament obligatori del grup verbal dins de l'oració. L'el·lipsi verbal, d'altra banda; es desglossa en a) i b). Vg. detalls a H&H (1976: 335)

- a) el·lipsi operador (≈auxiliar) verbal → el·lipsi modal oracional
- b) el·lipsi lèxica (≈verb) verbal → el·lipsi proposicional oracional

En definitiva, en espanyol no trobarem ni el·lipsi del verb amb presència de l'operador (o auxiliar) (E21) ni el·lipsi de l'operador (o auxiliar) amb presència del verb (E22) ni els corresponents implicats a nivell oracional (E31 i E32) derivats de la centralitat/obligatorietat del grup verbal a les oracions canòniques d'aquella llengua. Considerant que l'el·lipsi verbal i la implicada a nivell oracional a l'anglesa poden descartar-se de ple (E21, E22; E31; E32), aplicarem simplement E2 a casos de *gapping*, il·lustrat a (26), i E3 a casos d'el·lipsi penjada de la polaritat canònica explícita (*sí, no*) o implícita (*también, tampoco* i variants) que no puguin catalogar-se d'E33 pel fet de no formar constituent amb un element precedent concurrent; i.e. en casos com els de (27). L'el·lipsi verbal i oracional queda per a l'espanyol així:

El·lipsi verbal (E2)

- (26) – Mario se compró un libro y yo, unos zapatos. ¿Y tu?
– Yo _____ un perfume (E2)

El·lipsi oracional (E3)

- (27) – ¿Vendrán los tres mañana? / ¿Han hecho los tres los deberes antes de acostarse?
– Pedro sí _____ (E3)
– Juan también _____ (E3) pero María no _____ (E3)

A diferència dels casos E2 i E3 a seques comentats i il·lustrats aquí al damunt, els casos que segueixen es corresponen amb els de H&H (1976: 335) per a l'anglès. Es tracta de l'*el·lipsi oracional general*, E33, en què queda un únic constituent de l'oració; i l'*el·lipsi oracional zero*, E34, en què no en queda cap.

El·lipsi oracional general (E33)

- *qu* **E33.1** Ex. (28)
- sí/no **E33.2** Ex. (29)
- altrament, però 1 sol constituent **E33.3** Ex. (30)

Aquí els descriptors *qu*, *sí/no*, *altrament* fan referència a l'únic constituent que pivota l'el·lipsi.

(28) – Vivía en Barcelona

– Con quién _____? (E33.1.9)

(29) – ¿Vivía en Barcelona entonces?

– No ____ (E33.2.6), había vivido allí antes

(30) – ¿Dónde vivía usted?

– _____ En Barcelona (E33.3.7)

El·lipsi oracional zero (E34)

(31) – Esta vez ganamos

– ¿Estás segura _____? (E34.9)

(32) – Dice que ganaremos

– No sé ____ (E34.8), ya veremos ____ (E34.9)

Noteu que tant en els exemples d'E33x com a E34 s'hi han aplicat les subespecificacions següents — que venen determinades per la frase prèvia que conté el material realitzat corresponent a l'el·lipsi.

- pregunta o resposta *sí/no* 6
- pregunta o resposta *qu* 7
- discurs indirecte 8
- altrament 9

El·lipsi no especificada (E)

Qualsevol altre tipus d'el·lipsi que no encaixi en els establerts aquí al damunt, s'annotarà simplement com a E.

CONJUNCIÓ: C

TIPUS

Additiu	C1
Adversatiu	C2
Causal	C3
Temporal	C4

DISTANCIA

Generalment, però no sempre, és 0. Sigui com sigui, no l'annotarem

No es compten si no estableixen cap enllaç. En aquest cas els comptarem a la fase 2 com a erronis o fallits.

3. Categories gramaticals (funcionals i lèxiques). Criteris

Articles

Casos d'articles formalment determinats que no entren en lligats R

- Els articles determinats que coocorrin amb **noms propis** gentilicis, locatius o similars **no entren** en lligats cohesius R(efereNCials) perquè són expletius. Així, en una repetició de nom propi precedit d'article només comptarem un lligat L, concretament un L1.6 generalment —en una llista pot perdre la R. En canvi un SD definit que en pressuposi un altre definit o indefinit amb el mateix contingut nominal, comptem 2 lligats, un R3x i un L1y
- Els articles determinats que coocorren amb noms amb els quals contribueixen a lliurar una **interpretació genèrica no entren** en lligats cohesius R(efereNCials). A diferència del cas anterior, la repetició lèxica no té força referencial per si sola i, doncs, anotarem L1 sense especificació ulterior. El mateix s'aplica als altres tipus major d'L que aniran sempre sense subespecificació si són genèrics.
 - Cal no confondre la genericitat amb l'expressió de la **possessió inalienable** que cal tractar com a dística en el cas que el clíctic o la flexió que l'expressa així ho sigui (1a i 2a persona gairebé sempre). La dixa coocorrent amb una repetició lèxica (L1) fa que aquesta passi a considerar-se del subtipus 6, tant amb possessius pronominals —vg. (33)— com amb els clíctics/flexió de la possessió inalienable —vg. (34):

(33) – Mi madre me trajo aquí [...]

– Yo hablo con *mi madre* todos los días (L1.6)

(34)– Me golpeé la espalda [...]

– *Me duele la espalda* [...] (L1.6)

– Ya le he dicho, doctor, que tengo daño en *la espalda* (L1.6)

- Els articles determinats que apareixen acompanyant **noms amb funció no referencial, predicativa, no entren** tampoc en lligats cohesius i reben exactament el mateix tractament que els genèrics en el sentit que els nominals que entren en aquests sintagmes no s'han de subespecificar si són ítems cohesius de qualsevol tipus d'L.

Demostratius

Amb noms propis (*¡Ay este Guillermo que cara tiene!*) i genèrics (*Estos deberes!*), s'apliquen les observacions immediatament superiors.

Per als nostres codis R26 i R27, **díctics** de lloc i temps, cal tenir present que si són exofòrics no s'anoten en la fase 1 d'anàlisi dels lligats. Els **díctics exofòrics** (o endofòrics) manifestament incorrectes s'anotaran com a errors en la fase 2.

Quantificadors

L'article indefinit no entra en lligats cohesius com no hi entra tampoc cap quantificador que no sigui fòric. És la diferència entre *más y muchos* il·lustrada a (3) i (4) *supra*.

Pronoms

El pronom personal genèric **se (o uno)** no entra en lligats de cap tipus. No hi entra tampoc si la referència és a la primera persona —el cas de P15— ja que si bé aquí és referencial es tracta de referència situacional i no textual.

Noms

Els noms propis relacionats lèxicament que no corresponguin a participants amb un rol discursiu mínimament sostingut els comptarem com a casos d'L5. En canvi, els casos d'L1 amb noms propis seran L1.6 generalment —tot i que si apareixen amb article aquest no s'anotarà; vg. el primer punt de la subsecció *articles* en aquesta mateixa secció. Així, si un pacient introdueix una sèrie de noms de països, de gent famosa, sense reprendre'ls caldrà anotar aquests nominals com a L5 bé a la fase 1 (*between-sentence analysis*) bé a la fase 3 (*within sentence analysis*), allà on pertoqui.

Verbs

A banda del paper marginal que fan en la variable S, els verbs entraran principalment sota L. En els casos de repetició, i.e. L1, no hi pot haver subespecificació 6-9 amb un verb, ja que els verbs com a verbs (sense el temps) no fan referència.

Preposicions

No entren en el còmput L. Observeu l'anàlisi dels sintagmes següents en cas que fossin repeticions, i.e. L1:

en una casa = *una casa*: L1 N +

en una casa encantada = *una casa encantada*: L1 N + –

para dormir = *dormir*: L1 N –

para dormir en invierno = *dormir en invierno*: L1 N – +

4. Observacions

Qüestions tècniques

Les majúscules només per als codis L, R, S, E, C, etc.; qualsevol altre text, sempre en minúscula.

Marqueu amb color les files corresponents a l'entrevistador

Distància:

S'anota per a L i R; la resta, no cal.

A més d'M i N, explicades més amunt, recordeu que hi ha catàfora (K).

La columna $\pm N$ s'anotarà tipogràficament [fixeu-vos en els espais]:

N +, p. ex. *mi tío, qué horror, cien pozos, jamón de york, otra hermana*

N –, p. ex. *me bañaba* (respecte de *me baño*), *querido* (respecte de *me quería*)

N + –, per a casos d'SN complex amb un o més SX* inclosos, p. ex. *personas muy buenas, con el estropajo me pasó por aquí* —vg. el cas de les preposicions al final de la secció 3.

N – +, per a casos d'SX* complex amb un o més SN inclosos, p. ex. *bulle a mi alrededor una distracción y un aliciente*

N + +, per a casos d'SN complex amb un o més SN inclosos, p. ex. *una casa del congreso eucarístico, hotel Esplanade, duquesa Tatiana,*

N – –, per a casos d'SX complex amb un o més SX inclosos, p. ex. *porque no ne quería cuidar,*

SX* = Qualsevol sintagma no nominal (SD \approx SN)

[exemples del corpus Moya aquí]

Les tres anàlisis/fases per pacient han de quedar a la mateixa pàgina de l'excel, no en fulls diferents. Les separarem amb columnes en blanc.

Repeticions

Les repeticions intrafrasals que puguin considerar-se dèficits de fluència i, doncs, majoritàriament d'ítems funcionals no es computaran. Totes les repeticions han de tenir un ítem lèxic, amb contingut descriptiu.

Convencions del sistema d' anotació.

Cal reproduir-les talment al començament de cada entrevista anotada

T: Terapeuta (dr. Moya)

P: Pacient

- ... allargament de l'element vocàlic immediatament precedent
- (.), (..), (...): Silencis anòmals; com més llargs, més punts
- [.] , [..] , [...]: Seqüències inintel·ligibles; com més llargues, més punts
- ||xyz||: Seqüències penjades, rellevants per a la fase 2.
- |xyz|: frases intercalades numerades, i.e. per anotar.
- Interrupcions, superposicions menors que no s'anoten, entre claudàtors directament en el text.
- Observacions d'interès entre claudàtors i mida de font 10, [xyz]
- Altres aclariments entre claudàtors i en format subíndex.

5. Apèndix 1. Sobre l'anotació de les fases 2 i 3 de l'estudi

FASE 2, ANÀLISI D'ERRORS

Hi haurà 7 variables, dues d'elles subespecificades.

- **Failed Reference (FR)**
 - FR1:** Nominal (SD que conté un nom)
 - FR2:** Pronominal, amb pronom manifest o no (pro)
 - FR3:** Hanging NPs /SN penjats
- **Hanging XP (HP) /SX penjats** on X no pot ser (pro)nom
- **Failed Conjunction (FC):** connector oracional fallit
- **Clanging (CL)**
- **Parafàsies (P)**
 - P1:** fonèmica
 - P2:** semàntica
- **Neologismes (N)**
- **Gramàtica (GRAM)**
 - Error gramatical que no entren dins FR o HP

Quant a FR2, en casos com ara *Me dijo que lo sabia, Vinieron y me dijeron* comptarem un sol FR2 en el cas que el pronom flexionat principal (o inicial) sigui tal cosa, i.e., no sapiguem a qui fa referència. El mateix s'aplica entre frases. i.e. només anotarem un FR2 en una cadena que es resoldria sense error en el cas que la primera ocurrència fos referencialment inequívoca.

Els subjectes fonèticament buits de les oracions no inicials d'aquests dos exemples es compten com a R1 i R13 a la fase 3.

FASE 3, ANÀLISI DE LA COHESIÓ DINS DE LES FRASES

En aquesta fase s'anoten les mateixes variables que a la fase 1, dins però de les frases individuals. Això suposarà que, tret de la cohesió lèxica que pot apareixer en una frase simple (o mono-oracional), la resta de variables requereixin una frase complexa i, doncs, donada la poca freqüència d'aquest tipus de frase, que poques vegades apareixin.

Quant a la cohesió lèxica, L, mirem com s'afegiria a la identificada a la fase 1 en aquesta tercera fase sobre l'exemple (6), reintroduït aquí com (35):

(35) – Porque los huesos, las *articulaciones*, los *tendones* son lo peor [...]
[...] los huesos, los *músculos*, los *tendones* me duelen mucho.

Primera frase

- Fase 1: no s'anota res perquè és la primera vegada que apareixen aquestes peces lèxiques.
- Fase 3: L5, L5. Aquestes dues ocurrencies d'L5 tenen com a ítems cohesius els elements en cursiva. Per a *articulaciones*, el pressuposat és necessàriament *huesos*, perquè és el primer en aparèixer; per a *tendones*, en aquest exemple (però potser no en d'altres) tant és que considerem el pressuposat *huesos* com *articulaciones*. La regla és que el terme pressuposat ha de precedir l'ítem cohesiu.

Segona frase

- Fase 1: L1++; L5 +, per a *músculos*, que és nou i, doncs, no inclòs en el còmput L1++, en relació amb l'estructura pressuposada inicial.
- Fase 3: Insistim-hi. L'anotació en aquesta fase es fa amb completa independència de les relacions establertes a la fase 1. Així a la segona frase de (35) hi ha dues ocurrencies d'L5, *músculos* y *tendones*. La primera és entre *huesos* (pressuposat) i *músculos* (ítem cohesiu); la segona és entre *tendones* com a ítem cohesiu i *músculos* o *huesos* (indistintament aquí) com a element pressuposat.

Quant a R, es donarà generalment en una subordinada d'acord amb el principi B del lligam. S'entén, doncs, que els clítics del *clític doubling* obligatori de l'espanyol no s'anoten sota R. Així a *Le dije a Maríaⁱ que pro; se fuera* només la relació expressada en els subíndexos es compta com a R (R11). Per contra, una relació de correferència com la permesa a *Juan; vino con su; amigo*, seria un cas d'R en una frase simple —potser l'únic possible (i permès pel principi B). El cas segurament més freqüent serà del tipus il·lustrat a (36):

(36) –El médico me dijo que se encargaría *él* (R11)

No són R els clítics de represa d'un dislocat. Així a la frase *¿Y el conde de la Goteki lo ha oído nombrar?* no s'anotaria res a la fase 3.

Quant a C, forçosament caldrà una frase complexa articulada gràcies a C

(37) – Lo sé *porque* él me lo dijo (C3)

Quant a S i E, és el mateix.

En definitiva, gairebé exclusivament L podrà ‘cohesionar’ una frase simple, mitjançant enumeracions o llistes, com a (35) o establint un lligat entre SD precopular i SD postcopulat d’una copulativa, etc., com a (38).

(38) Mi madre son mis *monjas* y mis *maestras* (L5), (L5)

Cal remarcar que en la fase 1 anotaríem, en canvi, un sol ítem cohesiu L, si és que la frase (38) ja hagués establert una relació de cohesió lèxica amb una frase prèvia en què, suposem, hagués sortit *mi padre*. Anotaríem en aquest cas *mi madre* com a L5. En canvi, si a la frase prèvia l’ítem pressuposat fos *mis curas*, a la fase 1 anotaríem millor *mis monjas* com a L5. A la fase 3, però, aquestes relacions entre frases s’han d’ignorar del tot i, per tant, l’element cohesiu mai podrà ser l’inicial en un lligat cohesiu, tal i com ja s’ha explicat per a l’exemple (35) *supra*. A (38) hi ha, doncs, dues ocurrencies d’L5. La primera és la del lligat entre *monjas* (ítem cohesiu) i *madre* (element pressuposat); la segona és entre *maestras* (ítem cohesiu) i *monjas* (element pressuposat). Noteu que en aquest cas, en contrast amb (35), *monjas* sembla pressuposar més clarament *maestras* que no pas *madre*.

Les columnes d’ anotació seran idèntiques a les de la fase 1, excepte que òbviament no hi haurà columna per a la distància; en canvi, en tindrem una per als (pro)nominals que s’interpretin com a genèrics (GEN).

6. Apèndix 2. Exemples tractats anotats exhaustivament

(39) – El otro día vino *Maria* con *tu primo*

– Pero no estaba enferma *Maria*? (L1.6)

– Pero no estaba enferma *ella*? (R11)

– Pero no estaba en Londres *mi primo*? (L1.6)

– Pero no estaba en Londres *él*? (R11)

(40) – ¿No vivía usted en Barcelona en aquella época?

– Sí, vivía *en Barcelona* (L1.6)

– Sí, vivía *allí* (R26)

(41) Porque los huesos, las articulaciones (, los tendones) son lo más importante [...]

L5+ (, L5+) fase 3

[...] los huesos, las articulaciones (, los tendones) me duelen mucho: L1, ++ fase 1

L5+ (, L5+) fase 3

(42) me duelen los huesos, las articulaciones (, los tendones) [...]

L5+ (, L5+) fase 3

[...] me duelen los huesos, las articulaciones (, los tendones): L1, ± fase 1
L5+ (, L5+) fase 3

(43) vienen, miran (y se van) [...]
L5– fase 3

[...] vienen, miran (y se van): L1, – – fase 1
(L5)– fase 3 [*L5 aquí és per se van, d'aquí el parèntesi*]

(44) Porque los huesos, las articulaciones, los tendones son lo peor [...]
L5+, L5+ fase3

[...] los huesos, los músculos, los tendones me duelen mucho: L1, ++; L5, + per a *músculos* en relació amb (6), fase 1 [*noteu la diferència amb les repeticions completes de (3), (4) i (5)*]
L5+, L5+ fase3

(45) me duelen los huesos, las articulaciones, los tendones [...]
L5 +, L5+ fase3

[...] me machacan los huesos, las articulaciones, los tendones L1, ±; L5, – per a *machacan* —tot respecte de (7)— fase 1.
L5+, L5+ fase 3

[...] me duelen los huesos, los ligamentos y los músculos: L1, ±; L5, + per a *ligamentos/músculos* —tot en relació amb (7) fase 1.
L5+, L5+ fase 3

(46) vienen, miran, y se van [...]
L5, per a *se van* respecte de *vienen*, fase 3

[...] se acercan, miran, y se van: L1, – –; L5, – per a *se acercan* fase 1
L5 per a *se van* respecte de *se acercan*, fase 3

[...] se acercan, miran, y se marchan: L1, – –; L5, – per a *se acercan/se marchan* en relació amb la frase de partida (8)
L5 per a *se marchan* respecte de *se acercan*, fase 3

(47) – Y tuvieron hijos
– *Muchos hijos* (L1) [Aquí no hi ha R; cf. (10)]

(48) – Y tuvieron tres hijos
– No, tuvieron *más* hijos (R44) (L1.8)

- (49) – Póngame *unas patatas*
 – A mí póngame *lo mismo* (S11)
- (50) – Tengo *unas patatas* de sobras
 – Dámelas (R14). *Las* aprovecharé (R14)
- (51) – Defenderemos la justicia y la democracia por encima de las leyes establecidas
 – Bueno, ellos defienden *lo mismo* (S11)
- (52) – Ayer sobraron muchas bebidas y un poco de pan
 – Hoy sobró *lo mismo* (S11)
- (53) – Es maestra / Es genial
 – Sí, *lo* es (S12)
- (54) – El mes que viene me vacuno
 – Yo *lo haré* en setiembre (S21)
- (55) – Compraremos algo de ropa en las rebajas
 – Yo *haré lo mismo* (S22)
- (56) – Ayer sobraron muchas bebidas y un poco de pan
 – Hoy *pasó lo mismo* (S22) cf. (14)
- (57) – Juan es un imbécil
 – *És así/ Así es.* (S23). Llevas toda la razón
- (58) – Vols patates?
 – No, no *en* vull *més* (S11) (R44)
 – No, no (*en) vull *més* patates [\neq No, no en vull *més*, de patates]
- [El clític *en* es comporta com *one* en anglès quan va precedit d'un element funcional quantificat i individuador però no definit, llevat, és clar, que *one* no és clític i apareix doncs en el mateix lloc que el sintagma que reemplaça]
- (59) – ¿Quieres patatas?
 – No, no quiero *más* ____ (R44) (E1)

- No, no quiero *más patatas* (R44) (L1.9)
- (60) – Vols patates? / ¿quieres patatas?
– Sí (E33.2.6)
– Jo també / yo también (E3)
- (61) – Antes había muchos médicos
– Ya, ahora, en cambio hay muy pocos _____ (E1)
- (62) – Antes había muy pocos médicos
– Ahora hay muchos _____ (E1)
- (63) – ¿Tiene muchos hijos, no? / ¿Tiene muchas hijas?
– Tiene uno / tiene una _____ (E1)
- (64) – Mario se compró un libro y yo, unos zapatos. ¿Y tu?
– Yo _____ un perfume (E2)
- (65) – ¿Vendrán los tres mañana? / ¿Han hecho los tres los deberes antes de acostarse?
– Pedro sí _____ (E3)
– Juan también _____ (E3) pero María no _____ (E3)
- (66) – Vivía en Barcelona
– Con quién _____? (E33.1.9)
- (67) – ¿Vivía en Barcelona entonces?
– No _____ (E33.2.6), había vivido allí antes
- (68) – ¿Dónde vivía usted?
– _____ En Barcelona (E33.3.7)
- (69) Esta vez ganamos
– ¿Estás segura _____? (E34.9)
- (70) – Dice que ganaremos

– No sé ____ (E34.8), ya veremos ____ (E34.8)

Totes dues considerades respecte de la frase no el·líptica de Dice que ..., i.e. amb discurs indirecte. Considerar la segona com a E34.9, com en l'ocurrència original en el text principal, suposa referir una el·lipsi, la de *ya veremos*, a una altra el·lipsi, la de *No sé*.

(71) – Mi madre me trajo aquí [...]

– Yo hablo con *mi madre* todos los días (L1.6)

(72) – Me golpee la espalda [...]

– *Me duele la espalda* [...] (L1.6)

– Ya le he dicho, doctor, que tengo daño en *la espalda* (L1.6)

(73) Porque los huesos, las *articulaciones*, los *tendones* son lo peor [...] (L5, L5) fase 3

[...] los huesos, los *músculos*, los *tendones* me duelen mucho: (L1, ++) fase 1; (L5, L5) fase 3

(L5, +), fase 1, per a *músculos* en relació amb l'estructura pressuposada inicial

(74) –El médico me dijo que se encargaría *él* (R11)

(75) – Lo sé *porque* él me lo dijo (C3)